THEATRUM CRUDELITATUM HAERETICORUM NOSTRI TEMPORIS. /[RICHARDUS...

Richard Verstegan

HAE Sanctorum Martyrum noſtri temporis iuxta antiquas ſanctiones, annotationes ac regiſtrationes, geſtorumq́ ac paßionum ipſorum deſcriptiones, quas etiam ipſæ imagines ac figuræ perpulchrè ac clarè demonſtrant, vtiliter omnibus, piis ad confortationem; malis autem ad conuerſionem, proponentur. Quare prælo committi poſſe iudico. Datum Antuerpiæ 14. Calend. Septemb. Anno 1587.

Siluester Pardo, S. Theologiæ Licenciatus, Cathedr. Eccleſiæ Antuerpienſ. Canonicus, librorúmq; Cenſor.

Quorum reſpectu, conceſſum eſt per Regis Conſilium, ius & priuilegium ſex annorum, vt hæc dicta excudi & euulgari poßint, quemadmodum litteris Originalibus latiùs patet, datis Bruxellæ, nono die Septemb. 1587.

& ſignatis

Lombarts.

PRINCIPIBVS, POPVLISQVE CATHOLICIS, PACEM ET SALVTEM in Domino: ipſis autem Catholicæ fidei perſecutoribus, veritatis cognitionem, veramque Eccleſiæ obedientiam *Richardus Verſteganus* exoptat.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

SANCTISSIME illud maiores noſtri obſeruarunt, vt ad Dei gloriam, commodumque, ac pietatem fidelium promouendã, & ſanctorum denique Martyrum honorẽ latius propagandum, ſumma cura & fide Martyrum res geſtas, præclaras inquam confeſsiones, atque certamina, dieſque tandem ipſos litteris conſignarent, ſuoſque in Faſtos referrent: quo deinde ſecutura ætas ſolennes debitoſque Martyribus honores deferret, ac ſubinde ad eos imitandos, conſectandoſque excitaretur. Et hunc quidẽ morem primis illis Eccleſiæ temporibus, cum Imperatores Romani, Ethnicique Tyranni ac Dynaſtæ, plures Martyrum myriades crudeli morte mulctarunt, vt dixi, ſeruarunt ſanctiſsimè, & edito in hanc rem canone nobis ſeruandum tradiderunt. Cùm verò ætate conſequente Gothi, qui & Getæ, in Europa, in Africa Wandali, vtrique Arriana impietate incitati, ſumptis armis, & moto in Catholicos bello, Imperatorum Ethnicorum crudelitatem imitati, longiſsimè ſuperarent: inuenti ſunt qui eam quoque Eccleſiæ calamitatem, Martyrumque conſtantiam annotarent, in quibus, vnus maximè Victor Vticenſis Epiſcopus elaborauit. Nec defuerunt ætatibus conſequentibus, vires reſumente, hæreticis aliis adminiſtris, eadem ſemper tyrannide; qui paterentur vt hoſtium Catholicam fidem perſequentium crudelitas ſcribentium diligentiam ſuperaret. Sed vetera mittamus, quando noſtra nos mala circunſtant. In quæ enim tempora, Deus bone, & in quam luctuoſam incidimus ætatem! Intrarunt Pſeudoprophetæ, erroris ſpiritu pleniſsimi, & eheu ſeducunt multos. Venerunt enim in veſtimentis ouium, intrinſecus autem ſunt lupi rapaces. Itaque ſtragem tantam ediderunt, vt

292

eam ſe nemo verbis, aut voce aſſequi poſſe confidat. Quas enim nobis calamitates atque miſerias non inuexerunt! Nobis, inquam, hoc eſt, Chriſtianis atque Catholicis, quippe qui eandem Eccleſiam, fidem, ſocietatemque profitemur, quam maiores olim noſtri, quos ijſdem de cauſis Romani Imperatores Ethnici, Arriani, Gothi, ac Wandali, cæterique à fide laborantes hæretici perſecuti ſunt.

Quare miſeranda omnino noſtra conditio, vtpote qui hoſtes, & perſecutores patiamur eos, qui eodem nobiſcum Chriſtiano nomine cenſentur, eodemque baptiſmate abluuntur; ſed auitam deinde fidem deſerentes, inque nefandam hæreſim, apoſtaſiamque ruentes, ita penitus omni rationis priuantur lumine, vt ſuos ipſi errores clariſſima in luce cernere non poſſint: adeoque à mentis ac rationis ordine abierunt, vt quam fidem tot iam ſeculis confirmatam, & quaſi per manus à maioribus traditam, patres noſtri inuiolatam coluerunt, quamque vita & morte feliciter obita cõſecrarunt, noui hi ſancti, ſi Dijs placet, reformare ſe velle fateantur. At verò vti longè turpiſſimum eſt, velle cõuincere eam fidē, & iactare eſſe reformandam, cuius fundamentum Chriſtus Dominus firmiſſimum collocauit, quam cõfirmauit Spiritus ſanctus, quam Apoſtoli, eorumque legitimi ſucceſſores, nobis inuiolatè conſeruandam commendarunt; & ab ijs quidem reformandam hominibus, qui tantis, tamque varijs flagitiorū ſordibus inquinati, ex eadem ipſa deſciuere, (notæ enim *Caluini*, notæ *Bezæ* parentum æquiſsimorum filiorum cum natura pugnantes libidines, vt cætera taceam, quæ alterius dorſo lilium; alterius vitæ, infamiæ notam inuſſerunt) ita planè optimo cuique maxime luctuoſum, ipſam reformandi rationem, & ordinem conſiderare. Neque enim aut vitæ aliqua ſanctitate, aut orationis pietate, non ieiunijs, non caſtitate, non obedientia ſuam nobis reformationem commendarunt, ſed maledicentia, ebrietate, luxuria, rebellione inquinarunt, nihil veræ pietatis præ ſe tulerunt, nulla diuino cultui templa conſecrarunt; ſed ſanctiſſimas quaſque ædes, monaſteria, aliaque religionis Chriſtianæ monumenta inuaſerunt atque vaſtarunt. Nulla nobis miracula ediderunt, mortuos nullos ad vitam reuocarunt; ſed homicidiis, ſed frequentibus ſacerdotum, ſeruorumque Dei mortibus, ſuam nobis reformationem Reformatores egregij conſignarunt. neque ſane id mirandum, cùm ſemen hoc & ſtirps malorum omnium ex iuuenibus deſperatis, ex agreſti luxuria, ex ruſticis mendiculis, ex decoctoribus coaluerit, vere vt de ijs dici poſsit quod olim quidam de coniuratorum cœtu: Quis pietatis hoſtis, quis apoſtata, quis veneficus, quis gladiator, quis latro, quis parricida, quis teſtamentorum ſubuerſor,

uerſor, quis circūſcriptor, quis ganeo, quis nepos, quis adulter, quæ mulier infamis, quis corruptor iuuentutis, quis corruptus, quis perditus inueniri poteſt, qui in hanc non coierit ſocietatem? vt cuique clariſsimum ſit, quo tandē ſpiritu agitentur, eo nimirum ipſo, quo veteres quondam Ethniciq́ue tyranni, quo Arriani, cæteriq́ue id genus hæretici, à quibus fœdā hanc immanemq́ue crudelitatem hauſerunt.

Sic non ita pridem Bohemi hæretici, Duce quodam Ziſca, viro profligatiſsimo ac perditiſsimo, res nouas moliti ſunt; ſic deinde Apoſtatæ varij, varias in regiones calamitates prope infinitas inuexerunt. Atq; vt exempla longinqua non quæramus: *Henricus VIII.* Rex Angliæ poſt defenſam inſigniter fidem, edito aduerſus Lutherum libro, libidinis ventriſq́ue mancipiū, ſibi vt legitimam vxorem repudiare liceat, aliamq́ue ducere, à ſummo Pontifice contendit; vbi non impetrauit, Sedem Apoſtolicam, Eccleſiamq́ue ipſam repudiauit, & ab eius ſe vnione ſeiunxit, cui annis 900. Reges, populiq́ue Angliæ vniuerſi religioſiſsimè ſeruierunt. Itaque Anglicanæ Eccleſiæ ſe caput appellat, lataque lege, ab omnibus, Clero, populoque vt appelletur, & habeatur, ſolenni iureiurando per fas & nefas extorquet, nulloq́ue ordine optimos quoſq́ue ac nobiliſsimos impium iuſiurandum deteſtantes, omni crudelitatis genere, morte denique ipſa mulctandos iubet, nuſquam vt veteribus tyrannis debuiſſe videatur. *Schiſma Angliæ.*

Paucis deinde labentibus annis, Hugonotæ, (quo nomine Galli *Caluini Bezæq́;* diſcipulos iam tum à primo ſuo exortu appellarunt) quòd præ ceteris hæreticis crudeliſsimi eſſent, ſanguiniſq́ auidiſsimi, horribili omnino Gallias tumultu, internoque bello cōmouerunt, barbaras & inauditas hactenus ſtrages ediderunt; quodq́ue vnum maximè Chriſtianiſsimum Regem ſuis obſtare conatibus viderent, vno in eum conſenſu, ſed occultè mouerunt, eoque prætextu opida ac ciuitates diripuerunt; templa, & tot annorum tam multa ſanctiſsima monaſteria ſpoliarunt, iniectiſq́ue flammis deuaſtarunt; omnia paſsim depopulati, vbique crudelitatis infinita veſtigia reliquerunt; ſacerdotum, piorumq́ue hominum ſanguine, vrbes, vicos, agros, ipſosq́ue priuatos parietes fœdantes. O igitur miſerandam Galliæ nobiliſsimæ, & olim feliciſsimæ ſortem, quam tam perditi homines tam miſerè dilaniarunt! Nihil mihi hic opus eſt antiqua commemorare, recenti etiamnum ſanguine madent vulnera, nulliuſq́ue adhuc artis medicamina ſatis profuerunt. Nondum viperea ſoboles iuſtas ſceleri pœnas dedit, ipſo pariturae fouetur in vtero; & cancri in modum ſerpit, erumpet tandem, vimq́ue ſuam funeſtiſsimo exeret partu. *Hugonotarum in Gallia mores.*

Cogita, precor, qualis futura ſit facies tua, ſi quando rerum potiantur qui tuo imperio continentur, & iugi ac legum impatientes tanta in te & tua viſcera tyrannide ſæuierunt, quorum funeſtas & periculoſiſsimas ſtrages quis non dico exprimat, ſed adumbret! Quod ſi pacem & quietem ſimulantes, re autem vera, arma & inteſtinas cædes ſpirantes, ferendo, tranquillitati tuæ optimè conſultum putas, falleris plurimum. Viuunt, & in tuā perniciem viuunt diſsimulatione & lenitate. Vrſos quidem comitate & beneuolentia cicurari & manſueſcere cernimus, at tygres nunquam.

Doceant te aliorum caſus, quibus ſi nihil permoueris, miſerrimam & plus quàm ÆEgyptiacam ſeruitutem exſpecta, cuius exemplum tibi præbet miſera, & prorſus infelix hodie Anglia. Perpende quanto tot ſeculis de Barbaris, & Chriſtiano nomini infeſtiſsimis nationibus triumphans, tibi, totique orbi fueris honori & ornamento; vt iure & quadam veluti hæreditate Chriſtianiſsimi titulos & nomen, ſolus Rex tuus promeruerit. Noli itaque committere, vt tam ſanctum, tamque honorificum nomen ſordida & infamis hæreſis inquinet.

Chriſtianiſsimus etiam & religioſiſsimus Rex tuus, auos, proauos, ac omnem retro ætatem decurrat, inueniet ſuorum fuiſſe neminem, qui pateretur de hæreſi ſuſpectum in Gallia pedem figere, ne dicam viuere. Expendat prӕterea quæ domi, quæ foris, quæ domeſticis, inquam, quæ verò exteris hæreticis adhibenda ſit fides. Nam vbi hæc hæreſis lues callidè & occultè ſe inſinuarit, continue ferocis & indomitæ beſtiæ inſtar, omnia longè lateque depaſcit, & fœda ſtrage depopulatur, ne ſibi ipſi quidem ſatis fidelis: cuius rei plurima argumenta calamitoſi multorum, vel etiam à fide laborantium, exitus præbent, quos politica & ciuilis quædam agendi ratio imprudenter allectos, turpiſsimè decepit, et perdidit. Ac vna Anglia exemplo eſſe poteſt, quæ hoc veterno ebria, in finitima regna & prouincias venenum euomuit, Gallis, Scotis, Belgis grauis, quorum funera & calamitates ſi nihil commouent, ſi non euerſa Scotia, non in ruinam inclinans Gallia, non miſerrimè vaſtata Belgia animum perturbant, Ducis Alenſonij germani fratris caſus excitet, cui nobiliſsimo Regioque inueni infidæ hæreticorum amicitiæ, cladem, morbum, mortemque ipſam luctuoſiſsmam magno Galliæ malo pepererunt; ipſum denique capiti imminens periculum commoueat, cum lacerato et diſciſſo regno ſolus tam claræ familiæ ſit ſuperſtes.

...rnſiorum ...n Belgio ...erer. Venio ad Belgas, in quos progreſſa hæreſis ex eadem *Caluini Bezæ* ſchola Geuſios, hoc eſt vagos nebulones (quo nomine gaudent, qui Ger-

maniæ

maniæ inferioris agros deuaſtant) emiſit, nihil omnino Hugonottis crudelitate & barbarie diſſimiles, qui vt quam ab iis religionem (immanitatem dixeris) didicerant, ſuas in vrbes, & propria viſcera exercerent, vt illi Chriſtianiſsimum Galliæ, ſic hi Catholicum, & clementiſſimum Hiſpaniæ Regem eiurarunt, & ſpecie purioris religionis (quibus tamen nulla eſt religio) reſtituendæ multorum capitum monſtrum, & diſsidentes opinione, doctrina, veritate ſectas inuexerunt: atque vlterius progreſsi (vt ſanguinaria ſemper eſt hæreſis) proditione, ferro, flamma, omnia vaſtarunt, adminiſtro primum Auriaco Principe, homine verſipelli & ſceleratiſsimo, & qui viperæ inſtar beneficentiam crudelitate compenſaret. Deinde euocatis Gallis, poſtremò Anglis, vt eorum auſpiciis inauſpicatis libertatem, aut potius ſeruitutem affectatam tuerentur, quorum cædes, incendia, direptiones parte aliqua ſubiectæ tabellæ edocebunt.

Vtinam hic Belgæ pacis quondam, fideiq́ue auitæ commoda amiſſa expendant, & in quantam calamitatem ex florentiſsimo rerum ſtatu, in quantam inopiam, ex omnium rerum abundantia, in quam miſeram ſeruitutem, ex pulcherrimo dominatu, Catholica fide in hæreſim permutata, deuenerunt, noſcant, notatisq́ue tantæ vaſtitatis auctoribus, ingenio, armis, corporum & fortunarum oppoſitione procul à finibus ſuis exigant. Falluntur enim maximè, ſi à ſuis, ſi ab exteris auxilium, altiſsimamq́ue tranquillitatem exſpectent fieri namque non poteſt, vt quibus ſuaſoribus tanta in Rempub. inducta eſt calamitas, iiſdem authoribus pax & vera ſecuritas habeatur. Nota præterea Anglorum ingenia, qui vicinorum excidio & vaſtatione portus ſuos, muroſq́ue vrbium firmari arbitrantur, & ciuiles Galliæ & Belgiæ gladios, Angliæ ſalutem exſtimant, tumq́ue à iugulo & ceruicibus ſuis ferrum auerti putant, cum multo vulnere aliorum corporibus & ſanguini immergitur & innatat. Ac certè quantum auxilij eorũ arma Belgiæ attulerint, varij caſus demonſtrant.

Quàm ergo conſultius, ſalubriusq́ue foret, ſi reiecta verſicolore meretrice, hæreſim dico, depulſisq́ue qui per vim dominantur paucis tyrannis, & reuocato diuino humanoq́ue iure, Regem ſuum Catholicum illum & mitiſſimum recognoſcant, cui non noua, & in quodam angulo nata religio, ſed antiqua, ſed Catholica, ſed ea in quam maiores veſtri, vosq́ue in maioribus iuraſtis, probatur; quem non arma, non cædes, ſed toga, ſed ſalus veſtra delectat, cuius imperium nullis finibus, ſed vna cum orbe ipſo terminatur. Non pudeat illi ſubiici monarchæ, quem Hiſpani, quem Itali, quem Afri, quem Indi, ac pene vniuerſus orbis, Regem, Dominatorem, Defen-

ſoremq́ue

ſoremque iuris & libertatis fatentur. Non ſit graue illi ſubeſſe Gubernatori & Imperatori, quem præter prudentiā & comitatē infractus & ſemper victor animus, regius ſanguis, *Parmæ Placentiæq́,* nobiliſsima dominatio cōmendat, qui vobis non exagitator crudelis, ſed ductor, ſed patriæ pater datur. Pudeat tam diuturnæ à fide & à Rege defectionis, pudeat ſordido & infami nomine Geuſios dici, & à bonis quibuſque appellari.

roteſtantiū n Anglia malitia. Quid ærumnas & Angliæ calamitates cōmemorē! in cuius cæde bacchata hæreſis nihil ad crudelitatem & impietatem fecit reliqui. In hoc tamen vt ſibi videtur pia, quod perduellione, de qua Catholicos iniquiſsimè accuſat crimen ſuum tegat. Vtque rei nomen reſpondeat, non illa ſuos complices Hugonottos aut Geuſios (quod vtrumque ſordidum ſit & infame) ſed Proteſtantes vocat, digno ſanè factis ſuis vocabulo, cum aliud agant, aliud proteſtentur. Nam cum vinculis, bonorum direptione, proſcriptione, tormentis, morte denique ipſa Catholicos ſola fidei cui firmiùs, ſanctiuſque adhærent, cauſſa opprimant; proteſtantur tamen nulli religionē fraudi fuiſſe, neminem in Deum, & Romanam Eccleſiam pietatem condemnaſſe, ſed Regiam maieſtatem læſam, ſed contemptas regni leges, & decreta ſanctiora. Quamquam verò Proteſtantium in Catholicos inhumanum odium, & odio adiuncta crudelitas, orbi penè vniuerſo innotuerit, legesque & facinora quæ vocant decreta, quorum violationem læſæ maieſtatis crimen faciunt, paſsim ab omnibus vt impiè conuellantur, & proſcindantur; vt etiam in prouerbium abierit, Anglicana perduellio: breuiter tamen hic aliqua attexam doloſa & malitioſa, vt eorum appareat proteſtatio, palamque ſit orbi vniuerſo, quàm eiuſmodi adinuenta cum honeſtate, ratione fide, adeòque religione ipſa pugnent, & quam parum politicè in eos ſæuiant, quorum humeris, doctrinæ, pietati, totius Regni innititur ornamentum. Atque vt maior ſit narrationi fides, locum, tempus, legum ipſarum ſententias ordine comprehendam.

Anno primo. *Indicta igitur fuerunt Procerum, Ordinumq́ Regni comitia, Parlamentum vocant, apud Weſtmonaſterium, anno Domini 1559. Regni autem* Elizabethæ *Reginæ primo, vigeſimo tertio die Ianuarij, & continuata vſque ad octauum Maij ſequentis. In iis inter cætera decretum fuit, vt conſtitutiones omnes ab* Henrico *Rege eius nominis octauo, promulgatæ, ad omnem externam vim è Regno exterminandam reuiniſcerent, & priſtinum robur recuperarent: Et vt conſtitutio quædam à* Philippo *&* Maria *primo & ſecundo Regni ſui annis edita, abrogans omnia ſtatuta publicata aduerſus Sedem Apoſtolicam Romanam, exinde annullaretur, & nullius eſſet effectus, & vt omnis*

omnis iuriſdictio, quam quondam vis Eccleſiaſtica exercuerat ad cogendum in ordinem omnes Eccleſiaſticas perſonas, ad reformandum & corrigendum hæreſes, perpetuò regali coronæ annecteretur, & vt Reginæ, eiusq; ſucceſſoribus plena impoſterum poteſtas & authoritas foret de iis diſponendi.

Vt verò conſtitutiones hæ in maiori robore conſeruarentur, vlterius cautum fuit, vt perſonæ omnes tam Eccleſiaſticæ quàm ſæculares, aliquo functuræ officio, aut Reginæ ſtipendia percepturæ, iuramentum præſtare cogerentur, tactis Euangeliis hoc modo: Ego A. B. teſtificor prorſus ex animo & conſcientia affirmo Reginæ maieſtatem, huis regni, aliorumq; ſuorum dominorum & praeminentiarum eſſe gubernatricem ſolam, tam in Eccleſiaſticis & ſpiritualibus, quàm ſæcularibus negotiis, nec vllum externum Principem, Prælatum, Perſonámue cuiuſcunque ſtatus aut potentiæ ſit, habere, aut habere debere hoc in regno iuriſdictionem aliquam, potentiam, ſuperioritatem, praeminentiam aut authoritatem Eccleſiaſticam ſiue ſpiritualem. Et idcirco omnibus externis iuriſdictionibus, potentiis, praeminentiis & authoritatibus renuncio, easq; omnino deſero. Et polliceor me exinde præſtiturum fidelitatem, & obediens miniſterium Regiæ maieſtati, eiusq; hæredibus & legitimis ſucceſſoribus, & pro viribus defendam, atque tuebor omnes iuriſdictiones, priuilegia, praeminentias & authoritates conceſſas, & competentes maieſtati Regiæ, eius hæredibus & ſucceſſoribus, aut annexas & vnitas Cæſareæ huius regni coronæ, ſic me Deus adiuuet, & hæc ſancta Dei Euangelia.

Item quicunque Sacramentum hoc præſtare recuſauerit, officio ſuo priuabitur, & inhabilis per omnem vitam declarabitur ad demerendum aliquam dignitatem, niſi eo præſtito ſacramento.

Item ſi quis verbo aut ſcriptis tueri aut præferre vellet poteſtatem aut iuriſdictionem Eccleſiaſticam Principis alicuius aut Prelati, qualiſcunque is ſit: Prima vice bona eius omnia fiſco addicentur: ſi verò non æquiualeant valori librarum viginti: tum præter bonorum omnium amiſſionem, & annales carceres patietur. Secunda vice, ſupra amiſſionem bonorum omnium, ad perpetuos damnabitur carceres. At ſi in eundem errorem tertiò inciderit, is error vt maxima proditio iudicabitur, & mortis pœnas in proditores ſtatutas noxius perpetietur.

Decretum itidem in iiſdem Parlamentalibus Comitiis fuit, nullas ex conſtitutionibus eorundem authoritate prolatis, ſiue ex religionis, ſiue ex alia quacunque cauſa vllo in poſterum tempore, pro erroribus hæreſi aut ſchiſmate haberi poſſe.

Item quicunque repertus foret Sacramenta adminiſtraſſe alio modo quàm

B *id au-*

Anglicus Alcoranus.

100. marcæ Anglicanæ conficiunt circiter 332. aureos coronatos.

12. denarij Anglici faciunt dimidium Florenum.

id authoritate eiuſdem Parlamenti præordinatum erat quodam in libro, cui titulus, Preces communes; mulcta centum marcarum applicanda fiſco Regio plecteretur, aut ſex menſium incarceratione. Secundo, in id peccans quadringentis marcis aut duodecim menſium incarceratione. Tertio autem, bonorum omnium ademptione & carceribus perpetuis.

Item, quicunque templa eorum diebus Dominicis aut ſacris non frequentaſſet, duodecim denarius ſingulis vicibus mulctaretur.

IN Parlamentaribus Comitiis VVeſtmonaſterij indictis duodecimo Ianuarij die, anno Domini 1563. Regni verò Elizabethæ *Reginæ quinto, decretum eſt, Quemcunque cuiuſcunque ſtatus aut conditionis ſit, qui ſcripto, numeris, concione, actu, aut quouis alio modo niteretur,* Epiſcopi Romani *authoritatē, olim in eo Regno vſitatam, defendere, aut ſedi Romanæ attribuere præeminentiā aliquam, vnà cum auxiliariis, aſſiſtentibus, & cōſiliariis, omnibus reditibus & bonis, & perpetuis carceribus mulctandum.*

Secundò, vt omnes Eccleſiaſticos ſuſcepturi ordines, futuri pædagogi, & quæcunque aliæ perſonæ aliquem eruditionis gradum inauguraturæ, aut ad adminiſtrandæ iuſtitiæ dignitatem aliquam admittendæ, iuramentum primo eiuſdem Reginæ Regni anno cautum præſtent, priuſquam ad aliquam dignitatem aut officium admittātur, qualiacunque tandem illa ſint. Et quicunque huic edicto refractarius extiterit, ei omnes ſui reditus & bona adimentur, & perpetua incarceratione plectetur.

Tertiò, ſi quis in ſupra dicta peccauerit, & ſemel conuictus, rurſus relapſus Epiſcopi Romani *authoritatem prætulerit, & hic eiuſq́; fautores & conſiliarij iuramentum, cuius ante meminimus, intra trium menſium deliberandi ſpatium præſtare recuſauerit, tum is tales amiſsiones, mulctas, & mortis pœnas patietur, quales in cauſis ſummæ proditionis ſtatutæ ſunt.*

Ita tamen, vt quicunque in poſterum electus erit ad Parlamentarem dignitatem, idem iurare cogetur, niſi puniri malit eo modo, quaſi in Parlamētaribus Comitiis ſine electione aſſidere præſumpſiſſet.

Ita etiam, vt Baronum nullus, aut eorum qui Baronum dignitatem in ſtatu ſeculari excedunt, tale iuramentum præſtare cogantur.

IN Comitiis Parlamentaribus VVeſtmonaſterij indictis ſecundo Aprilis die, anno Domini 1571. Reginæ autem Elizabethæ *decimo tertio, in decreta relatum eſt, vt quicunque Reginam hæreticam, ſchiſmaticam, aut tyrannicam apellaret, proditor iudicaretur, & talem pœnam, mortē, & bonorum ademptionē pateretur, qualem ſummæ proditionis aut perduellionis conuicti.*

Item quicunque, viuente Regina, auſurus eſt ſcripto publicare, aut declarare quis

quis ſit, debeatue eſſe legitimus hæres aut ſucceſſor eius (niſi naturalis corporis eius progenies ſit) in pœnam prioris culpæ, annum vnum carceribus detinebitur, & dimidio bonorum mulctabitur. In pœnam autem alterius culpæ, bonorum omnium ademptionem, & carceres perpetuos experietur. Legitimos nullos habet.

Item, quicunque Romanas *abſolutionis ſeu reconciliationis Bullas importauerit, earum authoritate aliquem abſoluerit ſeu reconciliauerit, verbis, ſcripto, aut alio quouis modo abſolutionem aut reconciliationē alicui promiſerit, aut tali medio abſolutionem aut reconciliationem meruerit. Quicunq; etiam* Romanas *quacunque de cauſa Bullas ſcriptáue impetrauerit, eundem ob omnes & ſingulos actus hos proditionis ſummæ notandos, & tanquam perduellionis reos, redituū & bonorum omnium ademptione mulctandos, & morte puniendos.*

Item quicunque in Regnum intulerit Agnos Dei, cruces, imagines, grana, aut quodcunque aliud à Romano Pontifice *benedictum, aut ab alio quocunq; ab ipſo authoritatem habente, & tali quid alicui in Regno ferendum aut vtendum tradiderit, tum & qui intulerit, & qui receperit, pari pœna punientur, ſcilicet amiſſione bonorum & redituum omnium, & incarceratione perpetua.*

Quicunque (niſi notus mercator) Regni fines ſine ſpeciali Reginæ licentia exceſſerit, & vltra ſex menſes abſens remanſerit, terræ & bona eius omnia, fiſco erunt addicta.

IN ſeſſione Parlamenti VVeſtmonaſterium conuocati decimo ſexto Ianuarij, anno Domini 1581. Reginæ verò Elizabethæ *vigeſimo tertio, decretis cautum fuit, ſi quis perſuaſionibus aliquem ex ſubiectis Reginæ à Religione authoritate eius inſtituta abduxerit ad religionem Romanam, aut eum commouerit, vt fidei Romanæ obedientiam aliquam promitteret, is & mulctabitur, & punietur tanquam perduellionis reus.*

Item qui voluntariè abſolutionē aut reconciliationem impetrauerit, ſeu abduxerit, aut obedientiam tali authoritati pollicitus fuerit, is iudicabitur meruiſſe pœnas & mulctas ſummæ proditionis.

Item ſiue quis taliter delinquenti auxiliatus fuerit, aut fauerit, aut eius cōſcius, intra diem vigeſimum id non indicauerit alicui ex magiſtratu, amiſſione bonorum viuo eo plectetur, corpusq; eius Reginæ placitis exponetur.

Item, ſi quis Miſſam *dixerit aut cantauerit, in mulctam ducentarum marcarum incidet, & vnius anni captiuitate macerabitur.* 444. coronati aurei.

Qui autem Miſſam audierit, centum marcas fiſco exſoluet, & captiuus vnius anni ſpatio detinebitur. 222. aurei coronati.

Item quicunque annum excedens decimumſextum conuictus fuerit templa & ſacra primo regiminis eiuſdem Reginæ anno ſtatuta non frequentaſſe, is

B 2 *in ſin-*

20. libræ Anglicanæ conficiunt circiter 66 aureos coronatos.

in ſingulos abſentiæ ſuæ menſes, viginti libras pendere cogetur.

Item quicunque ludimagiſtrum templa non viſitantem retinuerit ſingulis, quamdiu eum retinebit, menſibus, decem libris mulctabitur, & ludimagiſter taliter delinquens, captiuus erit per annum vnum; & iuuentutis pædagogus inhabilis declarabitur.

IN Parlamento VVeſtmonaſterienſi, incepto 23. Nouembris, anno Domini 1585. Regni autem Reginæ Elizabethæ 27, decretum fuit, vt Ieſuitæ *omnes* Seminarij Sacerdotes, *atque alij qualeſcunque, extra, aut intra Regni fines poſt feſtum ſancti Ioannis Baptiſtæ, primo eiuſdem Reginæ regiminis anno creati, Romana aliqua authoritate deriuati, infra quadrageſimum diem regno excederent.*

Item licitum non fore aliqui Ieſuitæ, Seminarij Sacerdoti, *aut alicui alij* Sacerdoti *ſuperius memorato, Regni fines intrare, aut intra eos commorari. Et ſi contrarium faxit, tum talis culpa inſtar ſummæ proditionis iudicabitur, & ipſe tales bonorum amiſſiones, & mortis pœnas patietur, quales in altæ proditionis reos ſtatutæ ſunt.*

Item ſi quis poſt quadrageſimum elapſum diem, Ieſuitam talem, aut Sacerdotem receperit, ſuſtentauerit, ſolatus fuerit, is feloniam, *id eſt, atrox ſcelus commiſiſſe iudicabitur, & tale bonorũ detrimentum, & mortis pœna incurret, qualia in atrocis ſceleris reos ſunt ſtatuta.*

Item ſi quis, nec Ieſuita, nec Sacerdos, Reginæ tamẽ ſubditus, ſed in aliquo eorũ Collegio educatus, nunc, aut tẽpore futuro, reuerſus non ſit infra ſex menſes à publicatione in Angliam, nec ſe Reginæ eiuſq; legibus ſubmiſerit, nec iuramentum Regni eius anno primo præſcriptũ præſtiterit, ſed alio modo reuerſus ſit ſine ea ſubmiſſione, is proditor iudicabitur, & plectetur amiſſione bonorum & vitæ, quæ in altæ proditionis reos eſt decreta.

Item ſi quis ex R*eginæ ſubditis, elapſis iam dictis quadraginta diebus, quouis medio vltra mare quaſuis pecunias, aliudue quoduis auxilium miſerit Ieſuitæ, Seminarij Presbytero, Diacono, Religioſæ, aut Eccleſiaſticæ perſonæ, aut etiam ipſi Seminario aut Collegio, talis infructor, omnium bonorum diſpendium incurret, & perpetuis carceribus conſtringetur.*

Item, ſi quis poſt lapſum iam dictum quadraginta dierum terminum, ſciuerit Ieſuitam aliquem, Seminarij Presbyterum, aut etiam alium quemuis ex memoratis in hoc Regno remanere, nec infra duodecimum diem id præcipuo ex magiſtratu indicauerit; talis delinquens, Reginæ *arbitrio, mulcta, & captiuitate plectetur.*

Item ſi quis ex magiſtratu, cui id erit indicatum, infra diem vigeſimum

octauum

ctauum id ad concilium Reginæ non detulerit, is pro vnaquaque tali culpa ducentarum marcarum mulctam ſuſtinebit. 444. aureos coronatus.

Item ſi quis, ſiue Presbyter, ſiue alius, quorum ſuperius meminimus, reuerſus in Regnum, Reginæ ſe & legibus eius Religionis ergo iam conditis, & ad huc condendis ſubmiſerit, ei ante decem poſt ſubmiſſionem ſuam completos annos, intra decem miliaria ab eo, in quo Regina eſt loco, eſſe non licebit, ſine ſpeciali eius licentia. Itaque nullum ex ſubmiſſione ſua beneficium conſequetur. Sed tale incurret periculum, quaſi nunquam ſe ſubmiſiſſet.

IN Seſſione Parlamenti VVeſtmonaſterij habiti decimo quinto die Februarij, anno Domini 1587. Regni verò Elizabethæ *Reginæ vigeſimo nono, decretum inter cætera fuit, vt omni diligentia, executioni mandarentur decreta, quæ anno 23. Regni eiuſdem Reginæ publicata erant aduerſus celebrantes, audientes aut frequentantes* Miſſas, *& vt diligentior fieret in terris aut bonis executio aduerſus eos, qui templa ſua non frequentarent, viginti ſcilicet librarum in ſingulos menſes.* 66. aureos coronatos.

Habes hic, Chriſtiane Lector: Proteſtantium Anglorum, reuera autem hæreticorum omnium, ſi rerum potirentur, nouas leges, & ſanctiora decreta, quibus perfacile, quia veteribus non poterant Catholicos & pios quoſque perduellionis crimine accerſunt, & crudeliter ac perfidiosè irretiunt, cum alterum neceſſarium, ſit vel Chriſtianum non eſſe, vel in eas leges incurrere. Quod ſi maiores noſtri ad vitam reuocati, iſtas ſibi leges & pedicas proponi viderent, ſi omnes omnino totius vniuerſitatis Chriſtiani hæc vitæ, religionis, & actionum decreta acciperent, nonne & barbaras leges, ſanctionesque damnarent, & capitis damno, proditionis, maieſtatisque læſæ accuſarentur? Ac fuit hoc conſilium Angliæ vexatoribus, ſuffocare primum vrbes & Angliam verbi Dei fame; deinde Eccleſias & agros vaſtare, pecuniis locupletum non abſtinere, ferro & ſanguine repugnantes & innoxios opprimere, tandemque ſupremam inducere vaſtitatem. Quamobrem principio Epiſcopos, Sacerdotes, Monachos, Eccleſiaſticosque quoſuis ad carceres pædore, illuuie & inedia conficiendos damnarunt, vel calamitatis & pœnæ metu ſolum vertere coegerunt, vel certe fortunis omnique ſolatio exutos in exilium egerunt, in eorum domos, agros, prædia populabundi inuolantes. Deinde abſentibus paſtoribus, rabidi & rapaces lupi quidquid erat melioris pabuli & doctrinæ, corruptis & putreſcentibus herbis obtrudere & perdere ſunt conati. Cumque (quæ Dei eſt prouidentia & bonitas) etiam aduerſis in rebus creſceret, & erigeret ſe multorum conſtantia & virtus, confictis perduellionis & ſanguinariis tabulis (vt quiſquis

eorum errori & nequitiæ non deſeruiret, reus ageretur) tormentis, ſecuri, laqueis, corporum ſectionibus, infinitiſque propemodum cruciatibus, vitam extorſerunt. Verùm non eſt ſapientia, non eſt prudentia, non eſt conſilium contra Dominum, eo enim ipſo tempore cùm ſæuiret impietas, creuit pietati iuncta religio, auctus eſt Catholicorum numerus, verè vt dici poſſet, Chriſtianorum ſanguinem ſeminarium Chriſtianorum fuiſſe. Tantum enim abeſt vt obtritis plantis marcuerint ſemina, vt etiam viuida magis, non herbas modò, ſed & flores, & vberrimos fructus produxerint. Atque illud mirum magis, eorum qui vel decipiunt vel decipiuntur, liberos confertim relicta cognationis terra ad veram auitamque fidem accurrere: vt ſcilicet ex ore infantium & lactentium laus perficiatur, & qui de veritate nihil intellexerunt, nati & in hæreſi enutriti, quærere tamen verbum veritatis, quibus Societatis Ieſu ſcholæ replentur, & Romanum ac Remenſe Pontificis ſtudio & liberalitate erecta, ſurgunt, & florent Anglorum ſeminaria, quæ virtutum & doctrinæ prata dixeris, quorum fundamento firmiori ringuntur hæretici, quod ex iis tamquam alueariis quibuſdam apes emittantur, quæ fucos arceant, & purioris doctrinæ mel inſtillent, quos nec procellæ, nec tempeſtates, nec vrens ventus fatigare poteſt. Sic enim ad pietatem ſunt inſtituti, ſic litteris informati, ſic armis inſtructi melioribus, quibus carneam illam molem cum Dauide in capite percuſſam deiiciant, vt nec fidiculis, nec ferro, nec flāmis à tam pulchra pugna arceantur. Hi ſunt quos medio ſinu foues Anglia, facti tibi veritatis precones: hi ſunt qui vitæ diſpendio vitam tibi reſtituunt, quorū ſanguine poſtes illiti, angelum arcent exterminatorē. Quamobrem in eos ſæuit crudelius hæreticorum furor, in eos ſtatuuntur edicta & leges, eorum ſanguine inebriatur Babylon, ſed agant, machinentur, ſtatuant quæcunque velint hæretici, probari, & agitari poſſunt, frangi aut eradicari non poſſunt, ſtabunt quamdiu ſteterit veritas, & ſeipſis fortiores vitam & certam toti regno adferent ſalutem.

[H]æc duo Anglicana Seminaria inſtituta [fu]erunt indu[ſ]trie ſollicitudin[e] D. Alani, [q]ui nuper ob [ſ]ummam probitatem & doctrinam creatus eſt S.R.E. [C]ardinalis.

Ne tamen obſcuretur vel lateat tormentis & ſanguine parta Martyrum gloria, ſed in omnes orbis angulos diuulgetur, tabulis quibuſdam & adumbratis imaginibus, quoniam oculi pictura tenentur, mouentque fortius quæ oculis fidelibus, quam quæ auribus obiiciuntur, partem ſuppliciorum & carnificinæ complexi ſumus, ſic diſtinctis tabellis: vt *Hugonottarum in Gallia, Geuſiorum in Belgio, Proteſtantium in Anglia* crudelitatis ſpecies quaſdam referant. Vt enim tormentorum genera omnia pictura comprehendas, fieri nulla ratione poteſt, cum & infinita ſint, & noua indies excogitentur, meritò vt indignari poſſint, ſi ab inferis excitentur *Nerones, Decij, Dio*

cij, Diocletiani, Iuliani, Genſerici, Hunerici, Ziſcæ omnes, inuentos fuiſſe Chriſtianos (ſi tamen Chriſtianos nuda facit ablutio) qui in ſuum ſanguinem inauditis tormentis, vel ſæuirent crudelius, vel furerent inhumanius. Et quamuis hæreſim blandè primum ſeſe inſinuantem ſemper comitetur tyrannis, quemadmodum decurſis omnium ætatum & temporum hæreſibus clarum eſt & apertum: videbitis tamen ſanctiſsimæ Eccleſiæ inſtauratores & renouatores, fuerintne aliquãdo hæretici, qui laxatis tyrãnidi frenis vel templa ac loca ſacratiora demoliti ſint acerbius, vel in diuos, diuorumque imagines incenſi ſint furioſius, vel in Sacerdotes & Religioſos inuecti ſint acrius, vel in ſacras virgines incitati ſint petulantius, vel in bonos quoſque ſæuierint imperioſius. Agnoſcet etiam quiſquis has tabellas contemplabitur, Eccleſiam nunquã maiorem peſtem ſenſiſſe, nunquã grauiorẽ paſſam ruinam, nunquam funeſtiorem expertã calamitatẽ, quàm cum Caluini & Bezæ ſoboles ex Gebennæ (gehennã dixeris) antro erumpentes deformationẽ ſpecioſo prætextu verè deplorandã inſtituerunt. Quarũ ego hunc velim eſſe fructum, vt ad laudandum in Martyribus Deum, & deteſtanda hæreticorum dogmata vel imperia boni omnes excitentur. Ipſi verò hæretici viſa veluti in ſpeculo actionum ſuarũ deformitate, condemnataque tanti temporis, & crudelitatis tyrannide, ad mentem, fidemque ſaniorem reuertantur, neque ſuos obijciant Martyres, quos non religio ſed impietas, non innocentia ſed crimen, nõ doctrina ſed error, nõ cõſtantia ſed pertinacia antiquiſsimis Imperatorum legibus condemnauit. Vulgare illud, Martyrem facit non pœna ſed cauſa. Certum etiam eſt Eccleſiæ grauius nihil accidere poſſe, quàm cum ſpreta alia medicina in pernicioſas Reipublicæ Chriſtianæ peſtes ſanguine cogitur animaduertere.

Dominus Ieſus Chriſtus, verus Eccleſiæ Catholicæ ſponſus, qui vt ſponſam conſecraret, ſanguinem ſuum profudit; vt ſapientiſsimè gubernaret, ſpiritum ſuũ miſit, pro immenſa in omne genus humanũ benignitate, Catholicis robur & conſtantiã, hæreticis religionẽ & mentem, omnibus charitatem & pacem ſempiternam largiatur.

Η τῷ θεῷ δόξα.

IN THEATRVM
HÆRÆTICÆ CRVDELITATIS
PROLOGVS.

QVIS QVIS in hoc venies cupiens ſpectare Theatrum,
Fac mentem prius indures, & lumina conſtent
Obfirmata ſibi, ne te ſpectacula noſtri
Offendant gregis attonitum, nec torqueat horror
Inſolitus, non viſa prius portenta tuendo.
Non riſus aliqua mentes nouitate morari
Actores, comptosq́ ſales non pulpita ſpondent
Noſtra, Bioneo nec agetur fabula ſocco:
Non Pelopis genus infidum, non fata, trucesq́
Labdacidas orcheſtra dabit, non funeris ignes
Ogygij malè concordes, nec dira quærentem
Hoſpitia, vltricemq́ ſui Ciſſeïdis nati:
Sed virtutis opus referet, magnumq́ loquetur
Scæna, Sophocleum ſuperans grauitate cothurnum.
Per cædes, tormenta, cruces, per vincula, flammas
In cælum ſternetur iter, quò ſemita ducit
Ardua ſanguineiq́ terunt veſtigia paſſus.
Sic opifex rerum numero quos legit ab omni,
Diſcipulos Deus exercet, fingitq́ ſeueri
More patris, qui dilectos non lenis alumnos
Educat, aſſuetosq́ malis indurat, & illo
Se dignos facit exemplo, regniq́ nepotes.
Erudit aduerſis primum, quos deſtinat aſtris.
Negligit at vernas herus, indulgetq́, ſinitq́
Laſciuire, bonisq́ manus inferre cruentas,
Et fieri æternæ ſeruos poſt funera pœnæ.

Sed

Sed natos Pater hæredes ſibi præparat acri
Edoctos ſtudio, magnóque labore quietem
Conciliat, vitam lætho, pro ſanguine palmam
Gratus, & immerita reddit pro cæde triumphum.
Talibus Athletis cauea certabitur iſta
Spectator, quibus aduerſis pugnare voluptas,
Supplicium ceſſare malis, qui corpore vires
Explorant animi, ſupremáque fata luendo
Vexati, cæſiq; ſuos graſſantur in hoſtes
Obſequio, multiſq; ſimul concurrere gaudent:
Indociles ceſſiſſe loco virtutis, in vnum
Vis coniurati quamuis caput irruat orbis.
Nec cedit ſi forte cadat conſtantia; pugnat
Nixa genu, læuáque manu, ſi dextera deſit,
Res geritur, ſempérque nouas patientia vires
Suggerit, hoſtiléſque dolos animoſa laceſſit;
Caſtigátque moras pœnarum, & verbera dictu
Inuitat, callúmque graues obducit ad ictus.
Hos pugiles cælo Pater, hæc certamina luſtrat
Omnipotens, animóque ſuos gaudente tuetur
Ærumnas fidei pro nomine ferre clientes.
Nos ſi mente feram iuuenis conſtante ruentem
Excipit, intrepida ſtringens venabula dextra,
Gratamur, vulgóque fremit plaudente Theatrum:
At tantò magis oblectant ſpectacula, quantò
Dignior, aut populo ſit commendatior omni
Ille, Cleoneo qui non timet ire Leoni
Obuius, at media frendenti occurſat arena.
Hic aliud pugnæ genus, & conſtantia maior,
Maioréſque doli, maiora pericula, maius
Momentum, ſuperánſque feras immanior omnes
Hæreſis; hæc veteris deſerto tramite legis
In mores alios iter & veſtigia flectit,
Erroriſque viam ſequitur, dum prodiga lucis
Præcipiti cæcis anfractu illabitur vmbris.
Tum rationis inops furit, & caligine denſa

Implicitam nequit in melius conuertere mentem.
Hinc tenebras amat, & lucem quam perdidit, odit
Impietas; non illa ſacris, non illa profanis
Abſtinet, euerſo confundere nubila mundo
Nititur, errorique viam ſtrauiſſe ruina.
Hæc Marti dedit ipſa faces, hac cladibus orbem
Imbuit, hac ſæcli funeſta tragœdia noſtri.
Hæc fera per caueam ſpectacula triſtia noſtram
Edet, & humanum bibet inſatiata cruorem,
Hyrcanáſque furens ſuperabit bellua tigres.
Huic adeò informi ſe præſtantiſſima monſtro
Obijciunt, non mole pari, ſed corpora mente
Impauida, quorum meritus benè conſcia virtus,
Et pietas totum radijs illuminat orbem.
Et Regina decus fidei pro fœdere ſacro
Hoſpitij, laceranda lupæ proiecta rapaci,
Scotica cæleſti permutat ſceptra corona.

Auctore I. B. S.

CENSVRA
IN NOSTRI TEMPORIS
HÆRETICOS.

Fœda LVTHERANOS *tentat plerumq; voluptas,*
Libertáſque vagos illecebroſa capit.

*M*ENNONIIS *ſtudio eſt, incautum fallere vulgus;*
Plebíque ambiguis impoſuiſſe dolis.

Quem rabies agitat, CALVINI, *corpora mactat,*
Quorum animas fucis illaqueare nequit.

I. G.

Multi Pſeudoprophetæ ſurgent, ac ſeducent multos. *Matth.* 24.

Attendite à falſis prophetis, qui veniunt ad vos in veſtimentis ouium: intrinſecus autem ſunt lupi rapaces. A fructibus eorum cognoſcetis eos. *Matth.* 7.

Ex nobis egreſsi ſunt. *1. Iohan.* 2.

ORIGO, CONTINVATIO, ET SVCCESSVS RELIGIONIS CATHOLICÆ, ET HÆRESEON EFFECTA.

CATHOLICA, Apoſtolica & Romana Eccleſia, iam inde à Chriſti Seruatoris noſtri in cælos aſcenſionę, annos plus mille & quingentos inuiolata perſeuerauit, cõtinuaque ac legitima Paſtorum, D. Petri ſucceſſorum auctoritate eandem, Fidei & Religionis puritatem atque integritatem conſtanter retinuit & conſeruauit.

Quo quidẽ temporũ interuallo multæ variæque paſſim hæreſes à perfidis Eccleſiæ deſertoribus excogitatæ, & in orbẽ inuectæ ſunt: quæ tametſi Eccleſiam grauiſſimis perſecutionibus preſſerint & oppugnarint, omnes tamen confutatæ, cumque ſuis auctoribus extinctę ſunt.

Noſtro verò ſæculo non ita pridem Martinus Lutherus (qui & ipſe turpiter ab Eccleſia Catholica defecit) nouum quoddam, & veteribus inauditum hæreſeos genus commentus eſt, ex quo innumerabiles poſtea deprauatarum opinionum ſectæ, & ab ipſo Luthero, & inter ſe diſſentientes, emanarunt: inter quas omnium deterrima, maximeque deteſtabilis Caluini ſecta, noſtra hac tempeſtate infinitas Chriſtianorũ animas in tartara præcipitauit, multas corporum chiliades interfecit, plurimarum Chriſtianiſmi ditionum perturbationem, ac totius pænè orbis vaſtitatem induxit.

CRVDELITATVM ET IMMANITATVM

SCHISMATICORVM ANGLIÆ REGNANTE HENRICO EIVS NOMINIS OCTAVO, PECVLIARIS

quedam & per particulas deſcriptio.

Domine, Prophetas tuos occiderunt, Altaria tua ſuffoderunt. Rom. 11.

Poſuerunt morticina ſeruorum tuorum eſcas volatilibus cæli: Carnes ſanctorum tuorum beſtijs terræ. Pſal. 78.

IN VLTIMA hac rebellione, & à filio Dei eiuſque Eccleſia Catholica defectione,quæ à Martino Luthero Auguſtiniani inſtituti Monacho apoſtata,in Saxonia Germaniæ Prouincia exorſa,& Germaniam Aquilonemque penè omnē peruagata, deinde verò à Ioanne Caluino ortu Picardo (ea eſt Galliæ-Belgicæ Prouincia) religione transfuga, propagata, tandem ab horum, maximè verò Caluini ſectatoribus & adminiſtris omni inhumanitate,crudelitate,ac ſanguinis innocentis effuſione continuata eſt & producta,facilè iudicari poteſt,quod fuerit ſemper hæreticorum in Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum & ſanctam eius Eccleſiam odium,præſertim ſi cum his conſideretur barbaries & immanitas miniſtrorum & ſatellitum Satanæ,primique ab ijs producti fructus, in expilandis, excidendis,funditusque euertendis monaſterijs,alijſque locis pijs & ſacratioribus,à Chriſtianis maioribus noſtris ad Deum inuocandum illicque ſacrificandum, atque alia religionis exercitia peragenda erectis, deuotis,& conſtitutis.

Quamuis autē Henricus Angliæ Rex eius nominis octauus,nec Lutheri nec Caluini hæreſibus aut ſectis adhæſerit, nihilominus tamē ijſdem penè quibus & illi cauſis ab Eccleſia Catholica ſeceſſione quadā ſe ſubſtraxit,incitatus ſcilicet ad temerè & effrenatè potiundū indomitis & voluptatis auidis libidinibus, ac malitia & vitioſitate impulſus, quibus veluti furijs in præceps actus,monaſteriorū,templorum & locorum ſacratiorum decem millia euoluto vix anno demolitus eſt, & ad centū mille religioſas ac Deo deuotas vtriuſque ſexus perſonas nulla voti & ſanctioris promiſsi cura,reiecto habitu, ab ordine & religionis inſtituto abſtraxit, & mundi voluptatiſque illecebris irretijt. Quod quidam breui hoc diſticho complexus eſt:

Millia dena vnus templorum ſuſtulit annus,
Quam timeo in pœnas vix ſatis vnus erit.

Eadem ſpiritus & animi impotentis effrenatio,tempore ſuccedente furioſos & rebelles Caluini aliorumque farinæ eiuſdē diſcipulos,direxit,& ad ſimiles actus incitauit,violatis ac direptis templis & religioſis locis,effractis Diuorum ſtatuis & imaginibus,&c. non in Germania & Anglia modò,ſed & Gallia, Scotia,Hybernia,Belgia, lociſque alijs, facto tam poſteris lamentabili, quàm viuentib' miſerabili & calamitoſo.

PRI-

PRIMI
Noui Euangelij fructus.

REGIVS euerſas vates à gentibus aras
Fleuit Idumæas: ſed quis penetralia diuûm
Sacrilega vaſtata manu, templíque ruinas,
Congeriémque ſacram, noſtri non defleat æui?
Quis ſanctos adytis ipſos efferre nepotes
Chriſtiadûm, Chriſti non indignetur honores?

HENRICVS Rex necdum ſaturata & expleta tam execrando ac deteſtabili ſacrilegio, inuidētia, iuſiurando adigere conatus eſt præcipuas quaſque, & in honoris ac dignitatis gradu conſtitutas perſonas, ſe vt verum & ſupremum Eccleſiæ Anglicanæ caput recognoſcerent. Quod prudentiores, doctiores, conſtantiores ac optimi quique Regni ſapienter & cōſiderate recuſarunt, ac æmulatione quadam religioſa Eccleſiæ Catholicæ Apoſtolicæ ac Romanæ Domini noſtri Ieſu Chriſti, & legitimi Vicarij ac ſucceſſoris ſancti Petri ius & auctoritatem tutati ſunt.

Quamob cauſſam morti adiudicata ſunt præcipua
A duo Angliæ luminaria, Ioannes Fiſcherus Epiſcopus Roffenſis grauiſſimo Purpuratorum ſeu Cardinaliū Col-
B legio ob miram pietatem adſcriptus: & Thomas Morus Equeſtris ordinis, paulo antè regni totius Cancellarius, quorum ille Cleri & Eccleſiaſtici ſtatus, hic nobilitatis & tertij ordinis lumen erat quoddam.

Atque vt vtrique ſexui ſtabilitatis & conſtantiæ, reli-
C gionis, ac pietatis relinqueretur exemplum, Sariſburienſis Comes Cardinalis Poli mater, vt ſuperiores, capite plexa eſt, quod veritati teſtimonium dediſſet.

Schiſ-

Schiſmaticotum in Anglia crudelitas.

Nullus honos patriæ datur in tellure Prophetis,
Teſte Deo, ſed quale nefas & dedecus vrbi
In claros pietate viros, quæ parcere ferro
Neſcit, at in proprios crudelis ſæuit alumnos?
Nec iugulo furor inſonti, nec vertice ſacro
Abſtinet, externas celebrem qui fecit in oras.

OB eam ipſam cauſſam & libertatis Eccleſiæ Catholicæ defenſionem, Carthuſiani, religioſiſſimum hominum genus, eandem capitis ſententiam martyriumque ſubierunt, ſed varijs, & ſibi ſuccedentibus eius Regis imperio tormentis.

Nam poſtquam miſerabiliter in carceres & vincula coniecti, diuerſis quæſtionibus & equuleis crudeliter torti fuiſſent, tandem morti adiudicati, proſtrati & reſupini
A
vimineis cratibus, ad locum ſupplicij tracti ſunt, ac patibulo appenſi, præciſis laqueis ſemiuiui in terram abiecti, at-
B
tractiſque ad ardentem rogum, pudendæ partes reſectæ,
C diuiſi ventres, palpitantia adhuc viſcera in ignem iniecta, & flammis abſumpta, tandem amputatis capitibus in quatuor partes diſſecti.

Schiſmaticotum in Anglia crudelitas.

Nec vos innocuæ defendit regula vitæ,
Nec culpa caruiſſe ſat eſt, votíſque ſaluti
Humanæ inuigilaſſe iuuat, ſed veſtra, ſodales,
Corpora, quæ ſpreto exercent ieiunia mundo
Carnifices ſensêre manus: cùm crimina deſint,
Vertitur in vitium pietas, reddítque nocentes.

A F. Ioannes Foreſtius, inſtituto Franciſcanus, haud multò antè Regi Henrico à ſecreta cõfeſſione, non longè à Londinenſi vrbe cruci iniectus eſt, & cum imagine Sancti Dauidis aduſtus, quòd iniquè vſurpatam
B ſupremæ auctoritatis poteſtatem non approbaſſet, & Eccleſiaſticam libertatem ſeuerè defendiſſet.

C Plurimi omni reuerẽtia & obſeruantia digni Abbates & Cœnobiarchæ, eadem ex cauſa varijs in Regni locis ſtrangulati, euiſcerati, & in quatuor partes diuiſi ſunt.

D Multi venerandi Eccleſiarum Præſides, pœnas eaſdem non alia occaſione perpeſſi.

Schiſmaticorum in Anglia crudelitas.

Ille vir ad dominam quem Corduba miſerat vrbem,
Vt daret ingrato vitæ præcepta Neroni,
Præmia pro meritis indigna morte recepit:
Sic quoque depoſitum qui mentis, & intima Regis
Viſcera ſcrutator pius obſeruabat, eodem
More, ſub ingrato pœnas dedit ille Britanno.

RELIGIOSORVM SACERDOTVM ET LAICORVM NOMINA, QVI PRO DEFENſione Primatus Romanæ Eccleſiæ per martyrium conſumpti ſunt.

Sub HENRICO VIII. Angliæ Rege.

Anno Domini 1535. 37. 38. 39. 41. 43.

SACERDOTES.

Ioannes Roffenſis Cardinalis.
Abbas Barlinghenſis.
Abbas Colceſtrenſis.
Abbas Fontanenſis.
Abbas Glaſtenburienſis.
Abbas Geruienſis.
Abbas Riuerienſis.
Abbas Redingenſis.
Abbas Saulienſis.
Abbas VVhalienſis.
Eduardus Bochingus.
Ioannes Deringus.
Hugo Richeus.
Richardus Maſterus.
Henricus Goldus.
Robertus Laurētius, Prior Carthuſianus.
Auguſtinus VVebſterus, Prior Carthuſiæ.
Laurentius Cochus, Prior Dancaſtrenſis monaſterij, & tres monachi cum illo eadem de cauſa.
Ioannes Maierus.
D. Reginaldus.
Haylus Presbyter.
Ioannes Rocheſterus.
Humfredus Middlemorus }
Gulielmus Exmeus. } *Carthuſiani.*
Sebaſtianus Nudigatus }
Iacobus VVaruerus.
Richardus Berus.
Thomas Greneus.
Ioannes Dauis.
Thomas Ionſonus.
Gulielmus Grenuodus.
Thomas Scriuanus.
Robertus Salteus.
Gualterus Perſonus.
Thomas Redingus.
Gulielmus Hornus.
Gulielmus Onionus.
Ioannes Ruggus.
Rector Paræciæ VVandeſuorti.
Antonius Borbeus.
Thomas Belchiamus.
Thomas Cortus.
32. alij Franciſcani in varios carceres coniecti, vbi mortui ſunt.
F. Ioannes Foreſtus.
Thomas Abellus.
Edouardus Pouellus.
Richardus Fetherſtonus.
D. Larcus.
Ioannes Irelandus.
Duo Sacerdotes quorū nomina non extant.

LAICI.

Thomas Morus ante Cancellarius regni.
Margarita Comitiſſa Sariſburienſis.
Aegidius Heronus.
Clemens Philpottus.
Germanus Gardinerus.
Gulielmus Aſbeus.

HOR-

HORRIBILIA
QVÆDAM CRVDELITATIS FACINORA IN GALLIIS

ADVERSVS CATHOLICOS PERFECTA, ab his quos vulgus Huguenotos vocat, ab eo tempore quo primum Regi rebellarunt. Anno 1562.

Tu ergo fili hominis, ne timeas eos, neque ſermones eorum metuas: quoniam increduli & ſubuerſores ſunt tecum, & cum ſcorpionibus habitas.

Ezech. 2.

CIVITAS *Engoliſma* obſidione Huguenotorum arcta-ta, tandem certo fœdere in eorum manus dedita fuit, ea ſcilicet ſub conditione promiſſa & iuramento firmata, vt Catholicis tam Eccleſiaſticis quam alijs, ſecurè ibidem liceret commorari, ſine moleſtia aut inquiſitione aliqua: Hæretici nihilominus ſpreta ſolẽnis iuriſiurandi religione, quàm primùm ciuitatem eam intrauere, Catholicos quoſdam ſeligere, & carceribus mancipare cœpere. Quos inter frater Michaël Grellet, Ordinis D. Franciſci, & Præpoſitus monaſterij eiuſdem Ordinis in eadem ciuitate ſiti, fuit: qui die poſtero laqueo ex arbore ſuſpẽſus & ſuffocatus eſt, pręſente & inſpiciente id Gaſparo de Colligni, in Gallia tum temporis maris Præfecto, quem Admiralium vocant, rebellium Duce; quem etiam, mortẽ conſtantiſſimè ferens, ruinę pręmonuit. Denique quum Martyr ille, vt ſtrangularetur, ſcalis deijceretur, tota ea impia cohors per tres vices, *Viuat Euangelium* exclamauit.

Frater Ioannes Viroleau, eiuſdẽ monaſterij Lector, per eoſdem inhumanè occiſus eſt, præciſis prius pudendis.

Frater Ioannes Auril, vir octogenarius, ab ijſdem capite bipenni diuiſo, in latrinas proiectus eſt.

Frater Petrus Bonneau, Theologiæ Doctor, menſes continuos octo carcere detentus miſerrimè, circa ciuitatis mœnia ex arbore ſuſpenſus & ſtrangulatus eſt.

HOR.

HORRIBILIA SCELERA AB HVGVENOTIS IN GALLIIS PERPETRATA.

Fœlices animæ, quorum per funera Chriſti
Creſcit Euangelium! veſter pro ſemine ſacro
Eſt cruor, ille pijs inoleſcit mentibus vltrò.
Vt quantò magis innocui profunditur vſquam
Sanguinis, hoc vernat magis, augeſcitq; premendo
Sancta fides, viréſque nouas calcata reſumit.

30 martyres. AEDIBVS Ciuis cuiuſdā eiuſdē ciuitatis *Engoliſmæ*, nomine Papin, incluſerāt Catholicos triginta, quos morte mulctarunt, ſed tribus diuerſis crudelium tormentorum generibus, quæ adinuenerant.

A Primò etenim eorum quoſdam binos colligarunt, quos ſublata omni viuendi alimonia languere coegerunt, vt extrema famis rabies impelleret ad ſe mutuò diſcerpendum & deuorandum, atque eo modo non ſine languore extremo fame perierunt.

B Quoſdam deinde funibus ſummè extenſis iniecerunt, vt hoc modo medios diſſecarēt, atque eo pluſquam barbarico tormento eoſdem trucidarunt.

C Tandem aliquos ſtipitibus alligarunt, modicum à tergo ignem accendentes, vt longo tormento paulatim arderent & igne lento conſumerentur.

Horribilia Scelera ab Hvgvenotis in Galliis perpetrata.

Non rota,non vultur, non ſaxum,aut Belidos vrna
Non ſitis inter aquas tantum metuenda,nec vmbra
Pallentes Erebi,quantum fœcunda nocendi
Ingenia,auctoréſque noui,celebréſque magiſtri
Pœnarum,quibus exercent corpuſcula,quorum
Tramite de recto nequeunt auertere mentes.

HVGVENOTI Præſidiarij, qui vrbem *Monsbrunum* armis tuebantur, honeſtam quandam & virtute præditam dominam Marendati, non longè ab ea ciuitate agentem, ſæpe inuiſebant: illa, vt erat humana & comis admodum, eos qua poterat ciuilitate receptabat, tractabatque liberaliter, vt hoc officio demulceret, ne ſibi vel ſubiectis eſſent moleſti.

Aſt Barbari illi, omni modeſtia & humanitate reiecta, die quodam, ſumpta cum eadem cœna, eandē apprehenderunt, & ſurſum in cubiculum compulerunt, vbi accenſo igne, candentibus laminis ferreis optimæ hoſpitis plantas aduſſerunt, verſa deinde laminarum in tibias eius acie pellem ligularum inſtar auulſerunt. Atque eam tali tormentorum acerbitate vexatam deſerentes ſpoliatis ædibus diſceſſerunt.

Magiſter Iohannes Arnoldus, generalis Regis Vicarius, Engoliſmæ in adminiſtratione iuſtitiæ ex eorum fuit numero, quos occupata ciuitate captos fuiſſe ſupra memorauimus. Probus iſte Iudex poſt varias membrorum mutilationes, & miſerias, tandem inhumaniter in domo propria ſtrangulatus eſt.

Capta fuit & Vidua quondam Vicarij criminalis eiuſdem ciuitatis, ſexagenaria, fœmina venerabilis: quam crinibus ligno intortis alligatam, crudeliter admodum per plateas traxere.

HOR-

HORRIBILIA SCELERA AB HVGVENOTIS IN GALLIIS PERPETRATA.

Egregiam verò laudem, qui vincitis hoſtes
Et ſenio et ſexu ſine viribus, ite, triumphum
Ducite, fœminea ſi qua eſt victoria pœna.
An quocunque ſitim manans de vulnere ſanguis
Et rabiem ſedare poteſt, tantúmque bidentes.
Cæde feram ſatiant auidam quam mole iuuenci?

A IN Parœcia Chaſſenouili vicina Engoliſmæ Presbyterum quendam Ludouicum Fayard nomine, virum teſtimonio habitatorum eiuſdem loci, optimæ & exemplaris vitæ apprehenderunt, cuius manus aheno oleo bullienti pleno, tam ſæpè & diutinè immerſerunr, quouſque auulſa ab oſſibus caro exciderit: nec crudeli eo ſatiati tormento infuderunt ori eiuſdem bulliens iſtud oleum: & quum nondum mortuum viderent, hunc martyrem ſclopetis traiecerunt.

B Cœperunt & alium presbyterum, D. Colinum Guillebaut nominatum, vicarium Diui Auzanni, quem abſectis pudendis ciſtæ perforatæ incluſere, deinde tantam bullitis olei vim ei ſuperinfudere, vt animam his tormentis victus exhalaret.

C In Parœcia vulgò appellata Riuieres, alium quendam comprehenderunt, cui adhuc viuo linguam mento perforato euulſerunt, deinde trucidarunt: ſimiliter & alium, cui nomen Magiſter Iohannes Bachellon de Lanville, excoriatis candenti ferro pedibus iugularunt.

Horribilia Scelera ab Hvgvenotis in Galliis perpetrata.

Paſtorem lupus aggreditur, quo tutiùs omnes
Diripiat prædator oues, cuſtode remoto:
Sic caput inuadit primùm, rerúmque magiſtros
Impietas, facili tum cætera membra labore
Expugnat, legiſque ſacræ monitoribus orbat,
Spargat vt incautæ furtim mendacia plebi.

MAGISTER Simon Sicot vicarius D. Hilarij Montierienſis, ſexagenarius, vir omni virtute refertus, ab eo, quem fidum ſibi crediderat proditus, captiuus Engoliſmam tractus eſt, coactuſque ingenti pecunia vitam redimere, nõ ſine magna difficultate impoſitam mul-
A ctam exſoluit, redeunti & in libertatem, vt putabat, reſtituto, emiſſus perditorum quiſpiam per portã D. Petri qui conſequeretur, occurrit: qui apprehenſo tanquam carnifex oculos eruit, & linguam ſub mento euulſit.

B Magiſter Guilielmus de Bricailles, & alter quidam preſbyter ab inhumanis iſtis capti, in penuario vno tantùm pede ſuſpenſi ſunt, & vt maiori cruciatu vitam traherent, datus eſt cibus quouſque alter eorum vitã cum morte commutaret, deinde & alter obtruncatus eſt.

C Apprehenderant & alium quendam presbyterum ex parœcia Beauliuienſi, magiſtrum Petrum, quem viuum capite tenus defoderunt.

D Magiſter Arnoldus Durandeau, vicarius Fleacenſis, octogenarius, ab ijſdem iugulatus, in fluuium proiectus eſt.

E Franciſcanus item quidam ætatis eiuſdem, poſt multas acceptas contumelias & iniurias, ex muris ciuitatis viuus præcipitatus eſt.

Horribilia Scelera ab Hvgvenotis in Galliis perpetrata.

Non ſatis eſt tormenta pati pro nomine Chriſti,
Non audita prius: longis cruciatibus inſtant
Exercéntque fidem, nec mortem Numinis hoſtes
Accelerant: trahitur mora, crudeſcítque fouendo
Supplicium, alternántque vices, ac lumina gaudent
Effera tortores recidiuo paſcere leto. 311

MAGISTER Octauianus Ronier, ſancti Cybardi vicarius, in immites tyrannorum manus incidit: huius (poſt illata varia tormẽtorum & contumeliarum genera) plãtis, equi calces ferreos clauis appreſſerunt, denique arbori alligatum ſclopetis traiecerunt.

A

B Magiſter Franciſcus Raboteau, in Parœcia Foucquebrunẽſi vicarius, ſimiliter captus, adiũctus eſt & alligatus bobus plauſtrum trahentibus: atque tot & tam grauibus ſtimulis adactus, & flagellis cæſus, vt inter ea tormẽta tandem exſpiraret.

C Ingentem numerum tormẽtis bellicis interfecerunt. Quos inter, iubẽte militum Præfecto Piles, fuere Philippus à Monte, Chirurgus: & Nicolaus Guiueus, pãnorum venditor, qui arboribus alligati & conſtantiſſimè Ieſum Chriſtum Dominum noſtrum confeſſi, iuxta doctrinam ſanctam quam ab Eccleſia Catholica receperant, telis confixi interierunt: Ita vt in Diœceſi Engoleſmienſi vix dum exacto biennij ſpatio, martyrio ob profeſſionem fidei Catholicæ coronatæ ſint, vtriuſque ſexus per-
120. Martyres. ſonæ, vltra centum viginti, Presbyteri, nobiles fœminæ illuſtres, & alterius qualitatis ac ſtatus.

HORRI-

Horribilia Scelera ab Hvgvenotis in Galliis perpetrata.

Effigiem genus humanum cùm fingeret oris
Ipſe ſui Deus expreſſit, qua turpiter audet
Impius ad quoduis ſpecimen feritatis abuti:
Seruitióque homines brutis animantibus æquat
Innocuos, additque nouis alimenta dolori
Pœnarum inuentis, & faſtu inſultat amaro. 312

IN vrbe Houdan, Diœceſis Carnutenſis, hæretici correptum Sacerdotem, & in templum quoddam pertractum, diuinum celebrare Miſſæ ſacrificium compulerunt, non aliam ob cauſam, quàm vt ſubſannarent.
A
Inter celebrandum celebrantis faciem pugnis percutiunt armatis, & pugionibus reliquas corporis partes perfodiunt: perſeuerabat Martyr facie & corpore ſanguinolentis, incepto ſacrificio, quouſque ad communionem ventum eſt, tum è manibus pretioſiſſimũ Domini noſtri corpus rapiunt, & in terram proiectum pedibus conculcant. Idem fit de calice Sanguinem ſacratiſſimum
B continente, ipſum deinde Sacerdotem cruci affigunt, & ſclopetis interimunt. Ita euenit, vt qui Deo Opt. Maximo ſacrificium iuxta legem præſcriptam offerebat ipſemet ſacrificium Deo acceptabile in teſtimonium fidelitatis fieret.

In vico qui Floran vocatur, non admodum diſtante à ſanctæ Menehoudæ, cohortes Bethunei Præfecti, arrep-
C tum Presbyterũ iniurijs & contumelijs varijs affecerunt crudelibus diſcerpſerunt flagellis. Deinde earum cohor-
D tium Chirurgus eidem pudendis amputatis mortem in-
17. Martyres. flixit, & is inhumanus carnifex identidẽ iactitabat hunc fuiſſe decimum ſeptimum, quem eo modo interemerat.

HORRIBILIA SCELERA AB HVGVENOTIS IN GALLIIS PERPETRATA.

Non celare poteſt odium quod pectore verſat
Impius, ingeniúmque ſuo ſe prodit vbique
Indicio, Chriſtum petit inſidiator, & eius
Iudæo de more gregem, præſentia quem non
Numinis, aut ſanctæ reuerentia terruit aræ,
Victima quum ſuffixa Cruci fuit ipſe Sacerdós.

APVD Clerium vrbem, poſt templum vaſtatum, & ſpoliatum omnibus pretioſioribus tam Sanctorum reliquiis, quàm aliis rebus pluribus diuino cultui dicatis, Ludouici Galliarum quondam Regis, eius nominis vndecimi, ſepulcrum effregerunt, & oſſa eiuſdem (tanquam ſublaturi eum ex hominum memoria) combuſſerunt, ſed nec alibi Prædeceſſoribus Nauarræi Regis Imperatoris ſui pepercere (tanta efferuntur inhumanitate.) neq. etiam ſepulcro Ioannis Comitis Engoleſmienſis, dum in viuis ageret, inculpatiſſimæ & ſanctiſſimæ vitæ.

In vico quodã nomine Pat, qui circiter ſex ſeptémue miliaria diſtat ab Aurelia, viginti & quinque Catholici, quos furibundi iſti inſequebantur, quum non pateret alius refugij locus, in templũ ſe, tanquam in aſylum contulerant, hos inter & pueri nonnulli ſe, vt ſeruarentur, in campanile proripuerant. At quum ab hoſtibus immiſſæ faces & flammæ templum abſumerẽt, miſeri illi, cogente igne vicino, & fumo, quo ſuffocabantur, in terrã præcipites ſe dederũt, vbi belluarum iſtarum immaniſſimarum vnguibus illapſi, ab ijſdem in ignem proiecti ſunt, atque eo modo abſumpti.

Sacerdotes plurimos capiſtris equinis alligatos caudis raptarunt.

HORRI-

Horribilia Scelera ab Hvgvenotis in Galliis perpetrata.

Non ſacri cineres vrna, non oſſa ſepulcris
Tuta ſuis, mutíſque furor non abſtinet vmbris:
Funera quin proprijs (at quæ tam barbara gentem
Produxit regio?) ſupremum & mortis honorem
Regibus inuidit, multos & humata per annos
Corpora pollutas ſanie diſperſit in auras.

AFV

A APVD Diui Macarij in Vaſconia Presbyterorũ ventres ferro diſſecuerunt, & eorum inteſtina paulatim baculis circumuoluta euulſerunt.

B C Eodem in loco Sacerdotes plurimos defoderunt viuos, & Catholicorum liberos gladijs minutatim conciderunt.

Multi martyres.

D In vrbe Mancina capto Sacerdoti admodum grandæuo amputarunt pudenda, atque igne toſta in os ingeſſerunt, & vt viderent quo modo ea digereret, viuenti ventriculum diffiderunt, atque ita interemerunt.

HORRI-

Horribilia Scelera ab Hvgvenotis in Galliis perpetrata.

Supplicij genus inſolitum delectat acerbos
Tormenti artifices,nihil inclementia pœnæ
Linquit inexpertum,laniatáque funere longo
Viſcera crudeles explent dulcedine mentes,
Nec leti repetunt genus vt faſtidia tollant
Cædis,& in varias ſatiantur lumina mortes. 315

A QVA tempeſtate Franciſcus Caſſius in vrbe Vaſatum in Vaſconia vices regis Nauarræ gerebat, milites eius duo, vi ſtupratæ viduæ & reſupinatæ, verēdas partes puluere tormentario replerunt, quamobrē admoto igne diſruptus venter, & diffuſa viſcera ſunt, atque in eo cruciatu innocentem Deo reddidit ſpiritum.

B Dominus ſanctæ Columbæ, Præfectus Gohas, & magnus nobilium numerus ſe fœdere inito dediderant Comiti Montgommerienſi, à quo obſidebantur. Ab eo carceribus detenti ſunt continuos nouem menſes: hoc tempore peracto, quum ſe perſoluto redemptionis pretio liberandos putarēt, idem ille Comes ad cœnam adhibuit eoſdem, & ut tum aiebat, tanquam amicos tractabat, ſed illis diſcedentibus, milites in eorum cubiculis occultari iuſſit, qui intempeſtiua nocte contra fidem iuratam, omnes interemerunt.

C *Multi martyes.* In vrbe Montbriſentina, Adreti Baro plurimos Catholicos ex faſtigio turris altiſſimæ præcipitari iuſſit, & ne quis effugeret, milites eius imperio præcipitatos lancearum acie excipiebant.

HOR-

Horribilia Scelera ab Hvgvenotis in Galliis perpetrata.

Obijce criminibus tenebras,tamen Arbiter ille
Summus ab excelſo qui deſpicit omnia cœlo,
Non impunè ſinet : nam vox inſontis ad illum
Sanguinis,obſcuras tranſcendit,proditor,vmbras :
Infandúmque nefas,& atrox iniuria ſexus
Fœminei, caſtas penetrauit Iudicis aures. 316

IMPVDENTIA & barbaries Hueguenoti cuiuſdam tanta fuit, vt ex abſectis presbyterorum auriculis, torquem ſibi conficeret, & eo tanquam facto ſtrenuo coram primarijs exercitus gloriaretur.

Pluribus Sacerdotibus Deo miniſtrantibus, nares & auriculas amputarunt, & oculos eruerunt.

Presbyteri cuiuſdam, vt erat viuus, ventrem ferro aperuere, & impoſita auena præſepe & pabulum equis ſuis præbuere.

Hæretici ciuitatis Nemauſi, in Languedoca ſitæ, ingentem Catholicorum numerum pugionibus trucidarunt, & ſemimortuos in eiuſdem vrbis puteo largo admodum & profundo ſubmerſerunt, & duabus vicibus eundem complerunt.

HOR-

HORRIBLIA SCELERA AB HVGVENOTIS IN GALLIIS PERPETRATA.

Thracia Biſtonij ſtabulo portenta tyranni
Non vidit tam multa truci, quot noſtra tulerunt
Sæcula, quùm magnis animam cruciatibus orbi
Non ſatis eripuiſſe fuit, ſæuitur in ipſum
Funus, & exanguem faciunt præſepia truncum;
Turpe miniſterium, & pluſquam monſtroſa tyrannis.

IACOBVS Sorius inter piratas admodum celebris ob crudelitatem inſignem, iactabat ſe Admiralium Nauarræ, authoritate accepta à Iohanna d'Albret, Regina eiuſdem regni: is verſus Maderæ & Canariæ inſulas nauigans, nauem quandã Luſitanam Americam verſus tendentem, detexit: hanc vt inſequutus attigit, inuaſit, & in ea quadraginta religioſos Societatis nominis Ieſu deprehendit, qui ad Prouinciam Breſilienſem annuntiatum Euangelium gentilibus illis populis pergebant. Ille igitur ira furens & æſtuans in ſanguinem innocẽtem, ſanctam eam cohortẽ & necauit, & necari iuſſit, & in mare abijci, quoſdam eorum ex ictibus pugionũ ſemimortuos, quoſdam reſectis brachiis, quoſdam quibus diſrupto thorace cor erat ablatum. Ex felici turba hac Pater Ignatius ductor primarius, poſt patienter latas iniurias, & crudelitatis vulnera à barbaris iſtis tygribus perpeſſa, itidem in mare deturbatur, complexus brachijs quandam diuæ Virginis Matris Saluatoris noſtri imaginem, quam tanta retinuerat vi, vt nullo conatu ab ipſo auelli potuerit: atque eo modo obrutus vndis beatum Deo cum commilitonibus ſuis reddidit ſpiritum: fuere & eorum furore, ſub vndis ſepultæ plurimæ ſanctorum reliquiæ, & ſacra ornamenta; quæ ſecum ferebant.

40. Martyres.

HORRI-

HORRIBLIA SCELERA AB HVGVENOTIS IN GALLIIS PERPETRATA.

Nec terris ſolum graſſatur, at inuia reddit
Aequora, conſcenſaque furit ſæuiſſima claſſe
Impietas, fluctuſque ſacro ſcelerata cruore
Inficit, externis Chriſtum vt procul arceat oris.
Scilicet vt genio quæ negligit ipſa nefando,
Per cædes adimat populis ea dona remotis.

ANNO 1567. in monaſterio Carthuſienſi,quod Bourfontaine nominant, in Diœceſi Sueſſionenſi ſito, tres monachi ſacerdotes, & laici fratres duo ab hæreticis, qui ad ſpoliandum dictum monaſterium irruperant, interempti ſunt,quorum nomina ſequuntur.

Venerabilis Pater Dominus Iohannes Motot, procuratorum vnus,qui ſclopeto ictus Deo animam reddidit.

Venerabilis Pater Dominus IohannesMeguen,itidē ſclopeto interemptus.

VenerabilisPater Dominus Iohānes Auril,templū trāſiens ante altare maximū,eodē inſtrumento percuſſus procubuit.

Frater Benedictus Leueſque laicus monaſterij,promus cōdus,inter legendum preces pœnitentiales necatus eſt.

Frater Theobaldus etiam laicus, diuini numinis zelo, in atrio trucidatus eſt.

Hi pluresque alij Sacerdotes,& laici Catholici,de quibus ſuperius meminimus,quorū non fuit arma tractare, ſed qui patientia cōſtantiſſima ſuſtinuere martyrium,numero pauciſſimi erunt, ſi quis reſpiciat numerum eorum,qui talibus modis in maiori parte prouinciarū, vrbium,aliorumque locorum Frāciæ trucidati ſunt; necdum ijs cōputatis,qui horribili aduerſariorū proditione interēpti ſunt: Quos inter, ſilentio præterire nobiliſſimū,fideliſſimū,fortiſsimum, & inuictiſſimum Principem *Franciſcum Lotharingicum Ducem Guiſianum* nequeo, cuius cædes,vt in ſcholis *Bezæ* eſt concepta, ita ab impijſſimo proditore Hueguenotico *Iohanne Poltrot* eſt perpetrata.Hæc & ſimilia exempla poterunt ſufficere;vt ijs admoniti prudentes,arborem ex fructibus dignoſcant,ac cane peius & angue idem malum vitent: impij verò conſcientiæ

PARTICVLARIS QVORVNDAM FACTORVM CRVDELIVM DESCRIPTIO, AB REBELLIBVS CALVINI ASSECLIS (QVOS GEVSIOS *vulgus nominat) in Belgio commiſſorum, ſub vſurpata authoritate* Guilielmi Naſſouij, *Principis Auriaci, diuini Numinis inimici, in* Eccleſiam Catholicam *tyranni, & Principi ſuo naturali, legitimo, & de ſe bene merito, rebellis..*

Pſalm. 105.

Irritauerunt Moyſen in caſtris: Aaron ſanctum Domini: Aperta eſt terra, & deglutiuit Dathan: & operuit ſuper congregationem Abiron. Et exarſit ignis in Synagoga eorum: flamma combuſſit peccatores.

REuerendus frater Nicolaus Picque,ordinis S. Franciſci monaſterio præpoſitus,in ciuitate Gorcomio,vnà cum decem aliis fratribus, ſcilicet, F. Ieronymo VVertenſi,

A F.Vvillado Daneo,F.Nicaſio Heſio, F.TheodoricoEmdeno, F. Antonio Hoornaer, F. Antonio Vvertenſi, F. Godefrido Meruelléſi,F.Franciſco Roo Bruxellenſi,F.Petro ab Aſch, F. Cornelio à VVijck,pluribus acceptis & patienter latis contumelijs,multis àliis iunctis in vrbem Brilam fuere amandati : hi vt erant luto admodum conſpurcati & infecti , in circuitum patibuli cuiuſdã fuſtigationibus à militibus circumacti ſunt : his impudens miles aliquis crucẽ per ludibrium gerens & ſubſannãs conuiciabatur.Omnes tandẽ 19. numero nocturno tempore,14. calendas Auguſti,an. 1572. ex hor-

B rei cuiuſdã trabibus ſuſpenſi & ſtrangulati ſunt: deindeTygres iſtæ,in mortuos etiã crudeles , eos naribus & auribus truncãt,ventres diffindunt , & inde quicquid poſſunt adipis euellũt,is vbique per prouinciã ab ijs eſt venditus.Vndecim illis,quorũ ſuprà meminimus, ſocitati fuere M. Leonar. Vechelius,Paſtor.M.Nicolaus Popelius,Paſtoris vices gerẽs. M. Godefridus Duneus,quondã Rector vniuerſitatis Pariſiẽ. & tũ paſtor Gorcomiẽſis; M. Ioan. Oſtervvicen.in monaſterio eiuſdẽ loci monacharũ Pater ; M. Adrianus Hiluerenke. M. Iaco.Lacopi.ordinis Præmoſtratenſis monachus.Pater quidã OrdinisDominicani;&M.Andre.Gualte.Paſtor inHaynort.

184. Marty-rs. In hac vrbe Brilæ diuerſis vicibus ad centũ octuaginta & quatuor perſonæ Eccleſiaſticæ martyrio ſunt coronatæ.

C IeſuChriſti crucifixi ſtatuã,in tẽplo Gorcomiẽſi morechriſtianorũ conſueto erectã,abſtulerunt,& patibulo ſuffixerũt.

Presbytero cuidam apud Goudam Batauiæ vrbẽ,hoſtiam ſanctam è manibus eripuere,& patibulo clauis affixere.

Horrenda inhumanitatis genera à Geuſijs Belgicis peracta.

Inflammata nouis augent incendia vires
Ignibus, exiguo niſi reſtinguantur ab ortu:
Vt deluſa modo contagia ſenſit eodem
Belgica, ſacrilegis nimium vicina Britannis.
Impia gens ſacris effert myſteria templis,
Omnibus idem animus, furor irriſoribus idem.

QVo tempore Auriacus Princeps Ruremundam Geldriæ vrbem occuparat, milites eius monaſterium Carthuſienſe vi inuaſere, exclamantes Gelt/Gelt, ea vociferatione ſignificantes ſe velle pecunias. In introitu interempti ſunt fratres laici tres, Albertus VVinda, Iohannes Sittart, & Stephanus Ruremūdēſis: inde in templum proruentes, Venerabilem Priorem Ioachimum, precibus vnà cum cęteris fratribus intentum, offendunt, eum quum vulneribus afflixiſſent, inde extraxerunt: monachi quatuor ibidem necati, nempe Iohannes Leodienſis, & Seuerus, Sacerdotes; Hēricus VVellen, & Fredericus, Diaconi: reliqui grauiter vulnerati relicti ſunt.

Vincentius Hercquius monachus laicus, ab ijſdem captus, & in templum raptus, flexis genibus poſtquam oraſſet, Domine Deus, merear quæſo fratribus meis morte & martyrio ſociari: militum vnus eo audito ingens illi in caput vulnus inflixit, adeò vt ſanguine murus, vti adhuc conſpicitur, admodum altè conſpergeretur: deinde in plateas attractum, num religionem deſerere, & partes ſuas tueri vellet, rogauit, vitam ei ſeruaturum incolumem: negauit id ſe facturum monachus conſtantiſsime; & ſe mori malle, quàm negare fidem, profeſſus eſt, & precatus, *Domine ignoſce illis, quia neſciunt quid faciunt*; ab ijſdem conſtantiam illius ſtupentibus, ſclopetorum miſsilibus trucidatus eſt.

Eodem tempore Paulus à VValvvick, reuerendiſsimo Domino Ruremundenſi, D. Guilielmo Lindano à ſacris, qui ad id monaſterium, vt in hac fortunata turba moreretur, confugerat, itidem interemptus eſt.

Priori eiuſdem monaſterij, duorum florenorum millibus redempto, Coloniam Agrippinam commeare conceſſum, vbi ex illato vulnere, elapſis ſeptimanis ſex, obijt.

In hac vrbe Ruremundenſi tam monachi quàm ſacerdotes viginti ſex martyrio vitam finiere.

Hor-

Horrenda inhumanitatis genera à Geuſijs Belgicis peracta.

Te non vlla mouet pietas,non ſanguinis horror
Innocui,ſanctas qui funere polluis aras
Improbe;ſanguineam cui non compeſcere dextram
Maieſtas venerandà loci,nec conſcia cædis
Relligio potuit,cùm diuûm altaria ferro 321
Subruis,& ſacras inceſtas ſanguine vittas.

QVVM vrbem Flandriæ Audenardã Geuſij ſtratagemate occupaſſent, ſacerdotes omnes eiuſdem prouinciæ virtute & doctrina celebres corripuerãt, & in caſtellũ abduxerant: hos inter Magiſtrũ Petrum virum venerabilem,& qui ætate omnes antecedebat, poſt illata ei varia opprobria & contumelias, veſtibus ſpoliatum,pedibus manibusque in dorſum colligatis,per feneſtras in fluuium præcipitem dederunt: orabat is, dum caderet,alacri animo & conſtanti, *Fiat voluntas tua, Domine.*

Eodem modo ſubſequenter præcipitati ſunt: Venerabilis Iohannes Obſtal,Paulus Coye, & reliqui: è quorum numero magiſter IacobusObeyn prouectiſſimæ ætatis & debilis,nec natandi peritus,ſublatus vndis nõ longè ab eo loco,ereptus eſt,& vitam habuit incolumem.

Frater Iohannes Mahus, vir venerabilis, ex ordine S. Franciſci,paulo antè deſignatus Epiſcopus Dauentriẽſis, ab ijſdem inclementiſſimè vulneratus, pedibus cõculcatus,pluribuſque alijs iniurijs & opprobrijs affectus,inſtar putidi & abiecti cadaueris, in plateis relictus eſt.

In eodem comitatu Flandrenſi, non longè ab Ypris, barbari iſti Geuſij Presbyteros ceperant,viuos hos capite tenus defoderant,ad hos vt ad ſcopum globis ludentes.

Horren-

Horrenda inhumanitatis genera à Geuſijs Belgicis peracta.

Enſe fatigatis rabies mutatur in ignes.
Nec ſatis eſt,numero cadis labor obruit idem.
Vertuntur leti ſpecies,ne temperet iras
Laſſus,& emeritus producat funera Lictor. 322
Hic praceps animam rapidis exſpirat in vndis,
Ille ſuo viuus componit fata ſepulcro.

DElphis Batauiæ vrbe occupata, quum eò Auriacus Princeps veniſſet, hoſpitij loco monaſterio D. Agathæ vſus eſt: feminis monachis, ibidem venerabilis Pater Cornelius Muſſius, maximæ eruditionis vir, & poëta inſignis, ab auriculari confeſsione erat: hunc Auriacus (vt erat in omnibus actionibus ſuis ſimulator & diſsimulator egregius) reuereri & fauore proſequi ſimulabat. Verùm crudelis furoris illius æſtus aſpectum viri iſtius honorandi diutius ſuſtinere non potuit, quare Domino de Lumay in mandatis dedit, vt quoquo modo vellet, eum interficeret, quod vt commodius perficeretur, aſtu quodam facultas ampliſsima data eſt Muſsio, quo liberè extra vrbem tenderet: atqui proficiſcenti occurrerunt carnifices quidam, qui eum raptarunt ſecum, vt quo deſtinarant tormentorum genere excruciarent & trucidarent.

A Primo itaque diuerſis quæſtionibus exagitatus eſt: deinde altiſsimæ ſcalæ vtramque manum alligarunt, pedibus verò pondus intolerabile, vt amplius extenderetur: nec defuêre ardentes tedæ axillas comburentes.

B Poſt hæc tergo ad terram alligato ſupinum reclinant, ori prono per infundibulum ſuperimpoſitum aqua infuſa ventrem complent: turgidum ventrem exinde fuſtibus tundunt, & aquam ea qua intrauerat via, alijſque apertis corporis partibus exilire cogunt.

C Eo perfecto, ex duobus pedum maioribus digitis ſuſpenditur funibus nouis, quibus ablata eſt & pellis & caro, & relicta oſſa nuda, quo factum eſt vt tot cruciatibus corpus debilitatum in terram exiderit.

D Poſtremò truncatis manuum pedumque digitis, per niuem ſanguine hoc innocenti cruentatam & rubentem pertractus eſt in vrbem Lugdunum Batauorum, atque ibidem in crucem actus. corpus autem tot tantiſque crudelibus cruciatuum generibus fatigatum & exhauſtum, animam Deo victoriæ & martyrij palma ornatam & geſtientem, decimo Decembris die, anno 1572. reddidit.

E Fratri Engelberto à Burgo, Ordinis ſancti Franciſci, capto in Alcmaria Batauiæ vrbe, inter alia quæ paſſus eſt tormenta, viuo corpus thoracis in morem cultellis conſciderunt.

F Apud Goudam Batauiæ vrbem dominus de Lumay duobus comprehenſis monachis, Iohanne nempe Rikeſtelio Collationis domus, vt vocant Patre, & Adriano eiuſdem domus Procuratore, eos nudari iuſsit, & à militibus ſuis gladiorum ictibus ſe inſpiciente compelli, vt per denſiſsima currerent ſpineta, demùm laceratis corporibus & effuſo ſanguine nihil motus, trucidari mandauit.

Hor-

Horrenda inhumanitatis genera à Geuſijs Belgicis Peracta.

Nec tua te pietas, nec Apollinis infula texit
Muſarum, Muſi, decus: ingenijq; per omnem
Immortalis honos celebrem te reddidit orbem.
Nunc maior laus orta tibi, manet altera cœlo
Laurea, quam feritas Batauaq; iniuria gentis,
Et multo peperit ſudatum vulnere letum.

MAGISTER Iohannes Hieronymus, oriundus ex Edam, cum alijs quibuſdam Catholicis Hornanis à Geuſijs captiui ducti ſunt ad locum quem vulgus Scagen nominat, in Hollandia Septentrionali ſitum: ibi quæſtionibus horrendis ſubiecti octies, quidam etiam

A mortui: ſuperſtites deinde ſupini religati, nudo vētri pelues inuerſæ ſuperimpoſitæ, ſub peluibus glires viui, ſuper pelues extructi ignes, quibus excitati mures maiores, dentibus ventres arrodunt, perforant, & in ijs ſe condunt: quibus tormentis fortunati hi innocentes interempti, animas ſuas Deo dedicarunt.

B Vrſula Taleſia, virgo religioſa in Beguinagio Harlemienſi, poſt patrem grandæuum, eius ciuitatis magiſtratum gerentem, plureſque alios cum eo Catholicos magni nominis viros laqueis ſuffocatos, perducta eſt ſub patibulum, & rogata, num fidem & religionem deſereret, & militi cuidam nuberet: quod cùm conſtantiſſimè negaret, in aquas proiecta eſt & ſubmerſa.

C Huius ſoror nupta, parētis & conſanguineorum mortem plangens, & in eadem fidei conſtantia perſeuerans, caput retulit ingentis lapidis iactu comminutum, adeò vt cerebella in faciem diffluerent.

Horren-

Horrenda inhumanitatis genera à Geuſijs Belgicis peracta.

Non Scytha, Caucaſeas nec qui tenet incola rupes,
Effera gens, tantum feritatis pectore geſtat
Barbarico, non Etruſci tam dura tyranni
Imperia, horrendo qui funere mortua viuis
Corpora iungebat; tua quàm, Caluine, tyrannis,
Et portenta tui finxerunt quanta Miniſtri. 324

PLVRA alia crudelitatis facinora ab ijſdem Geuſijs tyrannis perpetrata ſunt maiori in Belgicarum prouinciarum parte, & precipuè in Batauia, Zelandia, Flandria, Brabantia, Geldria & Friſia: tanta namque tamque inſatiabili humani ſanguinis innocentis ſiti torquebantur, vt menſe Iulio anno 1566. in conciliabulo quodam, apud ſanctum Trudonem in crypta ab eis habito, propoſitum fuerit, vna & eadem nocte per decem & ſeptem inferiores has prouincias trucidare omnes perſonas Eccleſiaſticas, id quod Deus Opt. Max. diuina ſua prouidentia auertit, cui honor, laus ſit & gloria in omne æuum, Amen.

INQVISITIONIS ANGLICANAE, ET FACINORVM CRVDELIVM

MACHIAVELLANORVM IN ANGLIA ET HIBERNIA A CALVINISTIS PROTESTANTIBVS, SVB ELIzabetha etiamnum regnante peractorum, Deſcriptiones.

Propter te mortificamur tota die, æſtimati ſumus ſicut oues occiſionis. Pſalm. 43.

Tu exurgens Domine miſereberis Sion: quia tempus miſerendi eius, quia venit tempus. Pſalm. 101.

LOCIS ſecretis diuinum celebrantes ſacrificium, proditi Sacerdotes, captique vnà cum ingenti Catholicorum,qui ſacrificio intererant,numero nimia violentia contumeliis oppleti, per plateas ducti, in carceres detruſi ſunt. A

B Catholicorum ædes noctu occupatæ & ſpoliatæ, & ipſimet captiui ducti.

C Presbyteri diuino ſacrificio peragendo intenti, correpti,tracti,& vt ſacras induti erant veſtes, equis impoſiti,meridionali tempore funalibus ardentibus prælatis, in ludibrium per plateas circumducti ſunt.

D Catholici bini & bini colligati, ex carcere aliquo putido in putidiorem & horridiorem tranſlati.

Perſe-

Perſecutiones aduerſus Catholicos à Proteſtanti-bus Caluiniſtis excitæ in Anglia.

Nec mora, nec requies : ſemper ſunt apta nocendi
Tempora, ſacrilega nox eſt accommoda fraudi.
Tutius & quicquid noctu peccatur inultum eſt:
Vt quaſcunque ſtruunt contra ius, fáſque piúmque
Inſidias, lateant melius, ne furta pateſcant,
Nec malè rapta queant repeti ſine teſtibus vllis.

A EX ſocietate nominis IESV Patres, Sacerdotes, item Nobiles, & varij Catholici, crudelibus & inuſitatis ſubijciũtur quæſtionibus in turri Lõdinenſi, quibus potiſſimùm Sacerdotes affligunt, vt tormentorum aſperitate victi, cogantur nominare eos qui ſeruitio diuino, & alijs Sacerdotij Chriſtiani functionibus adſtiterunt.

B Aculeos ferreos, & longiores acus ſub vnguibus infigunt Sacerdotibus.

C Captiuos Catholicos ad miniſtrorum hæreticorum conciones violenter pertrahunt.

D Locus *Litleaſe*, quem Requiem breuem Latinè dixeris, in quo incarcerant Catholicos, adeò eſt anguſtus, vt in eo nec ſtare, nec ſedere, nec iacere, liceat.

INTER plurima alia tormenta, nullis in hoc libro imaginibus expreſſa, vnam quandam: eamq; notabilem, ſæuitiæ & crudelitatis ſpeciem ſilentio non duxi prætermittendam, videlicet, quòd pauco ab hinc tempore Catholicorum quoſdam in viliſſimum & abominandum carcerem, nomine Brideuellum, *coniecerint, eum (inquam) qui ſcurris caſtigandis deſtinatus eſt, qui ibidem laboris ergò quotidie molam quandam frumentariam vertere coguntur. Huiuſcemodi hominum fæci intermiſcent Catholicos, nobiles æquè ac ignobiles, vt eandem molam terant. Catholici, hi omnibus modis miſerandi, nõ ſolùm quotidianis ſcurrarum iſtorum ſunt ſubiecti opprobriis, ſed & flagellis miniſtrorum affliguntur, & nimia vi ad vertendam molam adiguntur, nec alia interim illis ferè alimenta præter aquam & panem mucidum ſubminiſtrantur.*

Perſe-

Perſecuriones aduerſus Catholicos à Proteſtantibus Caluiniſtis excitæ in Anglia.

Proditio eſt tenuiſſe fidem, diuináque legis
Dogmata crimen atrox, & læſi iniuria ſceptri,
Hinc illa irarum ſpecies, ea facta Britanni
Carnifices vrgent, & longo examine ſudant.
Nomine ſub Chriſti dolor accuſare mœrentes
Vt faciat, fideíque luat conſtantia pœnas.

A ADOLESCENS quidam Catholicus ex Anglia ſe quum ſubduceret, vt ab crudelibus iſtis cruciatibus ſecurus, in libertate cōſcientiæ Deo ſeruiret, in portu quodam maritimo arreptus, in turrim Londinenſem captiuus abductus eſt, quem fames, frigus, aliaque incommoda ibidem confecerunt: Quare quum eum veſtibus nudarent, carnem, quæ relinquens oſſa veſtibus adhærebat, auulſere.

B Inſtrumentum ferreum, quod inſtar globi hominem comprimit & rotundat, cui Catholicos includunt, & in eo horas aliquot detinent.

C D. Henricus Perſius, Comes Northumbriæ, vir non minus nobilitate quàm ſumma virtute inſignis, paucos annos poſtquā nobiliſſimus Thomas Perſius, frater eius, capite truncatus, obierat, quòd fidem tueretur Catholicam, in carcerem coniectus eſt: ſed quum tantæ eſſet innocentiæ, vt nulla quæſita cauſa colórue ſufficeret, vt publice è medio tolleretur, crudeliſſimè in carceribus trucidatus eſt. Spargebant quidem in vulgus hæretici, eum ſclopeto ſeipſum traieciſſe, ſed veritas poſtea cognita, impudens mendacium & inclementiam detexit.

D Quibus modis captiuis Catholicis ferro conſtringantur pedes.

Perſecu-

Perſecuriones aduerſus Catholicos à Proteſtantibus Caluiniſtis excitæ in Anglia.

Quicquid in occulto eſt, in apertum proferet ætas,
Arcanumq; nihil quod non ſe prodat, vt ipſum
Anctorem accuſet ſceleris; licet abdita cæco
Carcere, & indicta leto det corpora cauſa,
Vulgabit tamen indicio ſe crimen, & vltrò
Culpa ſibi meritas perſoluet conſcia pœnas.

IN ciuitate Eboracenſi, Comes Huntingtonius, vir crudelis, vices ibidē gerēs regias, Catholicos inueſtigare, & quæſtionibus ſubijcere properabat: inter vexatos & miſerè afflictos fuit virtute celeberrima femina Margareta Midleton nomine, Iohannis Clethero, eiuſdē ciuitatis ciuis vxor, accuſata, quòd Sacerdotes in ædes ſuas recepiſſet, & opibus ac facultatibus, eorū ſubleuaſſet inopiā, præterea in ædes ſuas plurimos Catholicos admiſiſſet, vt cultui diuino, alijſque Chriſtiani Sacerdotij functionibus ſaluti humanæ neceſſarijs, intereſſent: Et quū ex volūtate eorū reſpōdere nollet, nec quenquā nominare (ne alicui mortis eſſet cauſa, néue in tātas cruciatuū miſerias traheret, ac naufragij in fide occaſionē daret) morti admodū crudeli adiudicata eſt, nēpe vt eo quē hæc figura demōſtrat modo premeretur. Quā ſentētiā lætiſsimo ſuſcepit vultu; & ad ſupplicij locū ducta, conſtantia admirabili inter eundū identidē hæc verba proferebat: *Tam breuis eſt via quæ ad cælum ducit, tam hoc quàm alio mortis genere.*

Fuit illa ſpoliata veſtibus, ſolo relicto lineo induſio, deinde pedibus manibusq́. ligatis in terrā ſupina reclinata, dorſo ſuppoſita petra ingēti, & quidē acutiſsima; corpori autem iniecta tabula, onuſta
A pondere librarū mille; atque eo modo tenerū eius corpus cōfractū & comminutū eſt. Dum his affligeretur tormētis, admirāda ſe patiētia & cōſtantia, cælitus infuſa, armatam & munitā mōſtrabat, quibus Deus aduerſus dira crudelitatis tyrānorū tormēta ſanctos & fideles teſtes ſuos cōfirmat: maritus interim eius in exiliū miſſus eſt: liberi autē paruuli, fidelis matris ſuæ mortē deflētes & lugētes, itidē arrepti ſunt; & quū examinati ad articulos fidei, vt à matre edocti erāt, reſpōderēt, acerbiſsime & crudeliſsime flagellis cęſi ſunt: maximꝰ verò natu, annorū ſolū duodecim, detētꝰ, & in carcerē miſſus eſt.

B Presbyter quidā cippis ligneis, pedibus in altū erectis, cōſtrictus, tādiu detinetur, quouſque excremētorū ſuorū fœtore ſuffocaretur.

C Foſſæ ſubterraneæ profundæ, infeſto aere & fœtore repletæ, in quas Catholici immittūtur, & plærūq. fœtidiſsimo aere ſtrāgulātur.

D Hoc modo carceres omnes Anglicani fidelibus Catholicis complentur.

Perſecutiones aduerſus Catholicos à Proteſtantibus Caluiniſtis excitæ in Anglia.

Et tua femineum commendat gloria ſexum,
Dura nec in ſummis animo demiſſa virago
Supplicijs, tenerámque tui non pondera molem
Corporis, iniecti non turbauêre molares:
Quin, ait, his totos membris imponite montes,
Spiritus innocua tranſcendet ad aſtra ruina.

A PRESBYTERIS auriculæ candẽti ferro perforãtur.

B Catholici carris alligati, vicatim flagellantur.

C Catholicis ludibrio omnibus in Theatro publicè expoſitis clauis aures, trabi erectæ, affiguntur: non aliam ob cauſam, quàm quod miſericordia moti, de innocentia martyrum, cæterorumq́ue Catholicorum, ob doctrinam Chriſtianam afflictorum, bene ſentirent & loquerentur.

D Catholicus quidam in vrbe Dubri correptus, pelli vrſinæ inſutus, ab infeſtiſſimis Angliæ Moloſſis laceratur.

E Catholici inter latrones, homicidas, alioſq́ue maleficos ad Iudicum tribunalia rapiuntur.

Perſecu-

Perſecutiones aduerſus Catholicos à Proteſtantibus Caluiniſtis excitæ in Anglia.

Perſonata ſibi ſumit violentia partes
Iuſtitiæ, titulíque furit ſub imagine recti:
Non ratio, non certa fides ad iudicis aures
Peruenit infandi, ſatis eſt ius dicere ferro.
Damnatur, premiturq́; palā bona cauſa, nec vnquam
Opprimitur, rediuiua malis, ſuperata ſuperſtes.

DORMITIVS Hurleus, vtriuſque iuris doctor, in vniuerſitate Louanieſi annos cõmoratus quindecim, & in Remenſi vniuerſitate annos quatuor, Reuerendiſsimi Domini Cardinalis Guiſiani, Archiepiſcopi Remenſis authoritate Legũ profeſſor, Romam exinde diſceſsit: hic à Pontifice Gregorio eius nominis decimo tertio, ob pietatis virtutisq́ue ſingularẽ præſtantiã Archiepiſcopus Caſſelieſis, in Hibernia naturali patria creatus eſt, quò ocyus reuerſus, vt gregẽ diſperſum, ſi poſſet, colligeret: obuiũ habuit modicũ admodũ fidelium Chriſtianorum numerũ, ex omni naufragio ſeruatum: munia Epiſcopalia, vt verũ decebat paſtorẽ obijt: accuſatus autem quòd Confirmationis Sacramẽto infantes aliquot muniuiſſet, cõprehenſus eſt. Et primò conditiones opimę oblatæ ſunt, apoſtatare ſi vellet, & fidei Ieſu Chriſti renũtiare. At ille qui promiſſis huiuſmodi flecti non poterat, perſuadere eis nitebatur, vt ſecum de fide placide conferrent, vt errorẽ eis aperire & ab eo auocare poſſet; illi verò furore & ira perciti, quęſtionibus illũ ſubijciunt. Ocreas enim oleo plenas pedibus inijciunt, & ligatũ ea, quã hæc figura demonſtrat, forma, ingentẽ ante focum collocant, vt vi flãmæ ocreis aduſtis, tibiæ ſimul ardeant, adeò vt euellentes ocreas ad genua vſq. carnem auulſerint, relictis ſolis oſsibus nudis, nec quicquam moti tanta eius in tantis tormentis in fide Chriſti eiusq́ue Eccleſię debita conſtantia, quodam mane, horã circiter tertiã aut quartã, eundẽ vimineo cõſtrictũ laqueo ſuſpẽderunt, quò lãgueret diutiùs. Cõſtãs fert fama in ijs regionibus mulierẽ quandã nobilem à maligno ſpiritu, quo vexabatur, eo in quo paſſus eſt loco, fuiſſe liberatam.

Patricius O-helius, Ordinis D. Franciſci, Epiſcopus Maionenſis, alio quodã monacho eiuſdẽ Ordinis comitatus, & cum eo captus, ſuſpenſus & ſtrangulatus eſt, in eo, quem indigenæ Kilmalock vocant, loco; & vt à lupis cæteriſque feris deuorari commode poſſent, adeò demiſſe & terrã proxime ſuſpenſi ſunt, vt plantis terram pene contingerent. Attamen nullo ferarum, hæreticis certe multo minus crudelium, dente læſi ſunt; ſtupebant id plurimi, quoniam regio hæc beſtijs crudeliſsimis abundat, quæ nunquã non prædas agunt

Perſecutiones aduerſus Catholicos à Proteſtanti-bus Caluiniſtis excitæ in Hybernia.

Spumanti diuiſa freto glacialis Hyberne
Diſtat, & abſciſsis interluit æſtus arenis;
Vt regione tamen ſic & feritate Britannis
Proxima, pernicies eadem confinia fecit.
In ſanctos pietate viros graſſatur eodem
Impietas odio, rabiemq́ exercet eandem. 331

FORMA qua Ieſuitas, Sacerdotes, Nobiles,alioſque Catholicos, ſubiectis vimineis cratibus, alligatos ad locum ſupplicij raptant, quos comitantur opprobria,

A importunæ & blaſphemæ Miniſtrorum hæreticorum ſeductionis plenæ voces, vt eos in articulo mortis à vero abducant.

B Catholicis iam iam ſupplicio deſtinatis preces ſanctæ, meditationeſque interrumpuntur, rapiuntur ad immaniſſimę crudelitatis, quę in ſocios eorū exercetur, ſpectaculū.

C Suſpenſis necdum ſtrangulatis ſubtrahuntur carri, quos patibulo affigendi conſcenderant: præciditur deinde laqueus, vt in terram decidant.

D Inde ad rogum ingentem trahuntur, vbi in ſe reuerſis, & quodammodo rediuiuis, verenda præſcinduntur; diffinditur cum thorace venter, eripiūtur viſcera, & in ignē proijciuntur, cadauera autē in quatuor partes diſſecātur.

E Capita, corporiſque ſecti partes, in aheno & lebete bulliuntur, deinde portis Londini alijſque locis affiguntur.

Perſe-

Perſecutiones aduerſus Catholicos à Proteſtantibus Caluiniſtis excitæ in Anglia.

Sanguinis effuſi firmamus pignore Chriſti
Maiorumq́ fidem, magni fundamina Petri,
Et tantum Latijs apicem veneramur in oris.
At gregis electi cuſtodia non cadet vnquam
In caput, ô Regina, tuum, regéſque profanos,
Et minus in vilem fidei myſteria ſexum. 332

MARIA ſereniſsima Regina *Scotiæ*, legitima *Angliæ* coronæ hæres, dotalis *Galliæ*, obitu *Franciſci* eius nominis ſecundi Francorũ regis Chriſtianiſsimi, glorioſiſsimæ memoriæ, cui nupſerat, *Iacobi* eius nominis quinti, filia, & *Iacobi* eiuſdẽ nominis ſexti, etiamũ regnantis *Scotiæ* regis, mater, à matre ex illuſtriſsima *Lotharingiæ* familia, ortum ducens, ab hæreticis in regno ſuo afflictiſsima (qui nec Principibus ſuis legitimis parcunt, quin eos ſentire cogant quãta hæreſis immanitate tumeat, quæ quos inficit, humanitate ſpoliat) in Angliã conceſsit Eliſabethæ Reginę euocatione & hortatu, promiſsis iuratis, & ratis factis, ac pacis, & amicitiæ perpetuæ ſignis firmatis. Sed vt primus, quẽ hæreſis profert fructus, perfidia eſt, ita & perfidiſsimè excepta eſt. Etenim ſpreto iureiurãdo, promiſsis õnibus improbè reſciſsis, vt primũ Anglicũ littus attigit, & capta & in carcerẽ detruſa eſt, quò contra omne ius diuinũ & humanũ, quoniã iure belli capta nõ erat, nec par in parẽ imperiũ aut iuriſdictionẽ habet, annos circiter viginti detẽta, loco frequẽter mutato, vt hac agitatione & tralatione maiori moleſtia cõficeretur: tandẽ quũ conſtans in fide & religione Domini noſtri Ieſu Chriſti, eiuſque Eccle. Catholicæ, perſeueraret, fide & iuramẽto violatis, cõtempto iure gentiũ, in caſtello Foderinghamo, immitiſsimæ iſtius ſanctorũ carnificis & homicidæ imperio, an. 1587. duodecimo calend. Martij ſecuri icta, capite truncata eſt. Hæc Princeps ingentibus cœlitus dotata erat muneribus animæ & corporis, nec vnquã quiſquã tantæ inhumanitatis inuentus, qui viſam nõ admiraretur, pietate & miſericordia cõmoueretur: ſed crudelis paricida intueri eam nõ ſuſtinuit, verita ne viſa iſtius Principis excellentia, & morũ cõſtantia, ſtomachum & pulmones ſanctorum ſanguine nunquam ſatiatos, humectari, & ſaucto ac Regio ſanguine irrigari non paterẽtur. Martyris huius & Reginæ fides ac conſtantia, cõmendatiſsimã eam & in cœlis & in terra reddidit: Hiſtoria eius alio loco fuſius tractabitur: interim Deũ omnipotentẽ, iuſtũ iniuriarum in ſanctũ nomẽ ſuũ, & crudeliũ facinorũ aduerſus Eccleſi. ſuã cõmiſſorum vindicẽ obteſtamur, vt barbarã iſtam tyrannidẽ iuſtitia ſua vindicare dignetur tradita in manus Principum Chriſtiano-

Perſecutiones aduerſus Catholicos à Proteſtantibus Caluiniſtis excitæ in Anglia.

Poſt varias clades miſerorum, & cædis aceruos
Inſontum, comes exornat ſpectacula mater
Supplicio, & regum ſoror & fidiſſima coniunx.
Illa Caledonijs diademate claruit oris,
Sed micat in cælo fulgentior, inde corona
Sanguinis, infandæq; manet vindicta ſecuris. 333

NOMINA QVÆDAM MARTYRVM, QVI SVB ELIZABETHA PRO ECCLEſia & Catholicæ fidei defenſione glorioſè mortui ſunt.

Anno Domini 1570.71.73.77.78.81.82.83.84.85.86.87.

SACERDOTES.

Thomas VVodoſius.
Cuthbertus Maynus.
Iohannes Nelſonus.
Euerardus Hanſeus.
P. Edmundus Campianus.
Rodulphus Ceruinus.
Alexander Briantus.
Thomas Fordus.
Iohannes Shertus.
Robertus Ionſonius.
Gulielmus Philbeus.
Lucas Kirbeus,
Laurentius Richardſonus.
Thomas Cottamus.
Iohannes Paynus.
Gulielmus Lacius.
Richardus Kirckmanus.
Iacobus Tomſonus.
Gulielmus Hartus.
Richardus Threlkeldus.
Iohannes Mundinus.
Iohannes Nutterus.
Georgius Hadocus.
Iacobus Fennus.
Thomas Hemerfordus.
Thomas Alfeldus.
Iacobus Bellus.
Hugo Talerus.
Edouardus Stranſamus.
Nicolaus VVodfinus.
Franciſcus Englebeus.

Plures alij Sacerdotes pauco ab hinc tempore necati ſunt, quorum nomina ad nos nondum ſunt delata.

LAICI pro eadem cauſa mortui.

Thomas Perceus Noorthumbriæ Comes, cuius frater Henricus non longo ab hinc tempore in carceribus trucidatus eſt.
Ioannes Storeus I. doctor.
Iohannes Feltonus nobilis.
Thomas Sheruodus.
Iacobus Laburnus nobilis.
Ioannes Finchius.
Richardus VVitus.
Iohannes Bodeus.
Ioannes Slaidus.
Thomas VVebleus.
Gulielmus Carterus.
Margarita Midletona.
Marmaducus Bous, nobilis.

Plurimi Catholici, tam Presbyteri quàm Laici, quæſtionibus, tormentis fame, frigore, & fœtore, interierunt, in fœtidis illis carceribus, qui per totum regnum iam Catholicis ſunt completi.

Sereniſſima Maria Scotiæ Regina ab hæreticis regno pulſa eſt, ab iiſdem vicennio captiua detenta, & tandem, contra omnium Principum Chriſtianorum iura, ab iiſdem in carceribus interempta eſt.

EPILOGVS.

SPECTATVM ſatis eſt, nihil inclementius ætas
Protulit vlla palam, mentem furor impius omnem
Exuit humanam, nulli ſua profuit ætas,
Non ſexus, non innocui lactentibus anni,
Non ſenibus ſua canicies, venerandáq́ multis
Maieſtas vitæ meritis, non forma, pudorq́
Femineus teneri ſubduxit corporis artus
Supplicio, non inſontis reuerentia cauſæ,
Vindictaqúe metus: nec copia tanta nefandæ
Cædis inexpletas ſatiauit ſanguine fauces.
Diuerſumq́ genus lethi ſpeciesq́ cruentas
Funeris inſoliti, nulliſq́ exercita ſæclis
Vidimus in noſtro pœnarum inuenta Theatro.
Vidimus exanimus ſæuire in viſcera trunci,
Et rabiem cineri non indulgere ſepulto:
Sanguineiſq́ trucem manibus fœdare furorem
Sancta profanatis myſteria vidimus aris.
Quid ſupereſt, corámne tuos attollere vultus
Hæreſis audebis, cauſamqúe animumqúe nocendi,
Aut aliquo poteris prætexere nomine culpam?
Forſitan obijcies, multos cecidiſſe tuorum
E numero, lethoqúe fidem ſanxiſſe cruento,
Et cauſam firmaſſe tuam: ſed falleris vſque,
Falleris, & longo noſtris diſcrimine differs
Supplicijs: tibi ſeditio, tibi perfida pœnas
Ingerit improbitas, tuus & te legibus error
Condemnat patrijs, & digno verbere plectit.
Te ceu perniciem medio de corpore ferro
Tollit, & accenſum lictor premit igne venenum,
Ne ſyncera tuo lædantur viſcera morbo.

Nobis ſancta fides, & mens ſibi conſcia recti
Exitium dedit innocuis, & candida morum
Simplicitas, cultuſque Dei, legesq; vetuſta.
Te cauſa prius excuſſa ſententia iuſti
Iudicis, & multo defenſam examine damnat:
Tu cauſa nos indicta, & ſine teſtibus vllis
Obruis, & cæco rapis ad tormenta furore.
Te nos inuiti pereuntem cernimus, & te
Funeris auctorem proprij miſeramur, habentq;
Vota locum, Lacrymaque ream commiſſa fatentem
Supplicio eripiunt, ſi ſpes affulſerit vlla
Propoſiti melioris, & ad pia iuſſa reuerti
Non renuas, iterumq; gregi te iungere ſacro.
Nos odijs infanda tuis tot monſtra ſubimus
Pœnarum, feritasq; modis non flectitur vllis;
Guſtatoq; ſemel non abſtinet ira cruore,
Augeturq; ſitis, repetitaq; ſæpe voluptas
Sanguinis exſtimulat magis, & faſtidia demit
Ingenioſa gulæ rabies, ſemperq; nouando
Funera delectant auidum peregrina palatum.
Gens tua quæ meritas exſoluit corpore pœnas,
Contemptrix ſcelerata Dei eſt, periura, rebellis,
Impia, Chriſtiadum gens neſcia fœderis, exlex,
Quæ ſtudio populum nouitatis ab ordine recto
Auocat, & cæcis erroribus implicat orbem;
Docta bonos mores corrumpere, vertere turbis
Otia, pacato confingere iurgia mundo,
Fex populi, gentiſq; nefas, ignobile vulgus.
At qui militia proceres dant nomina noſtræ
Quàm ſeries animoſa virûm! qui ſanguine clari.
Sanguine nobilitant genus, & cæleſtia rurſus

Morte

Morte petunt quibus eſt cœlis affinis origo.
Adde Sacerdotum tot millia, quæq́; ſeuero
Exercent vitam arbitrio collegia Fratrum.
Adde graues pietate ſenes, apicesq́; beatos,
Paſtoresq́; gregis, Latia quos infula vitta
Diſcernit populo, meritiſq́; inſignibus ornat.
Adde viros quibus eloquij vis ſumma diſerti,
Summa gerendarum fuit experientia rerum.
Adde Caledonij commiſſa piacula regni,
Infandumq́; nefas, cùm regia colla ſecuris
Et geminum diadema ferit, quo nulla vetuſtas
Funere maius habet, ſeris nec proferet annis.
Poſteritas, magniq́; necem mirabitur inſtar
Prodigij, Regina, tuam, ſed gloria maior
Quò tibi culpa minor, tantoq́; celebrius orbe
Nomen erit, quanto fidei conſtantia maior,
Dum iugulum petit intrepidum ſcelerata ſecuris.
Quæ tibi mens tum, lictor, erat, cùm verbere crudo
Colla ſecas, manibus quæ non contingere fas eſt?
Si Marium poſt Teutonicos mors ipſa triumphos
Fugit, & attonito percuſſor conſtitit ore;
Tu Mariam vita priuas, nec torpuit ictus
Maieſtate ſacri capitis? ferrúmve repreſſit
Dextra, nec auguſtos acies defecit in artus?
Heu quantus Regina iacet ter maxima truncus!
Quæ matres Regumq́; nurus ſupereminet omnes!
Sed Deus, ipſe Deus tanti ſe criminis olim
Se dabit vltorem, nouus aut naſcetur in orbe
Alcides, qui reginæ miſeratus iniquum
Hoſpitis exitium vindex ſecet æquora claſſe,
Pollutumq́; manu cognato ſanguine regnum
Expiet armata, Rutupinaq́; ſceptra Boleni.
Non metuat generis procumbentemq́; leænam
Robore victricis doceat manſueſcere dextra.
At te tantarum moneant ſpectacula rerum.

Hæreſis, incutiantq; tibi tua monſtra pudorem,
Si quis adhuc ſupereſt: tua nunc fraus omnis, & error,
Et taciti patuêre doli, poſitiſq; bidentum
Exuuijs patefacta lupi præcordia crudi.
Sed tolluntur humo ſuſpiria, nubila fumum
Sanguinis excipiunt inſontis, & ipſe piorum
Exaudit lacrymas Genitor, nec deſeret vnquam
Militiam dux ille ſuam, nec parua rependet
Præmia, ſed rutilis victores inſeret aſtris,
Perpetuoq; gregem electum tutabitur æuo.
Non eadem tibi conditio, non fata parantur,
Impietas, dabis æterno, dabis improba pœnas
Tempore, cumq; tuis auctoribus ipſa peribis.

I. B.

Precioſa in conſpectu Domini mors ſanctorum eius. *Pſalm. 115.*

PERORATIO.

QVVM hucuſque, Chriſtiane & amice Lector, diuerſa hæc horribilia & ſanguinolenta ſpectacula oculis tuis ſubiecerim, & tandem ad prodigioſum hoc ſcelus ventum ſit, necem & martyrium, inquam, ſacratæ, vnctæ & coronatæ Reginæ, ſiſtere hic libuit, & operi hunc vmbilicum addere: particulatim enim martyria ab hæreticis ætate noſtra omnibus Catholicis illata deſcribere, operis eſſet infiniti, nec ſine immenſo & diuturno labore colligi poſſent, & certa omnium crudelium facinorum, in diuerſis Chriſtianiſmi locis ab ijſdem perpetratorum, cognitio, pro impoſſibili habetur.

Hic deſcripta tantummodo habes exquiſita quædam diuerſa tormentorum genera, quibus Dei populum deformati iſti reformatores affligere tantopere delectati ſunt: quorum horror terrarum orbem prodigij inſtar concutiet, & ſtupore poſteros omnes corripiet.

Et quanquam populum ſuum miſericordiæ oculis ſuis Diuina maieſtas ſemper adeò reſpexerit, vt in profundiſsimis perſequutionum vndis inuictum illis animum, & admirabilem conſtantiam indiderit: his nihilo minus præterea notabile ſpecialis miſericordiæ & fauoris ſui addidit teſtimonium, vt ſcilicet flagellati perſequutores noſtri, non perpetuo inſolentiæ ſuæ triumpho in populum ſuum exultent, dicentes: Vbi eſt Deus eorum? Plurimos etenim illorum, quum in ſummum tyrannidis faſtigium euaſiſſent, corripuit, diſiecit, pudore & ignominia contriuit; quorum exempla aliquot (vt afflictis ſint ſolatio, perſequutoribus autem terrori) particulatim ſubijcere non erit inconueniens; quemadmodum ſcilicet iuſta Dei iudicia in authores quoſdam, & capita eorum præcipua inciderint.

niam, nomine, Elizabethæ iam regnantis matrem, ſuperinducere impune liceret, eandem Annam abominabilis adulterij conuictam, paulo poſt capite truncari iuſsit. Poſtmoduw vt pro libito duxerat, dimiſerat, repudiarat, necarat vxores & amicos, tanto tandem conſcientiæ tormento ob iniquitates à ſe perpetratas excruciatus eſt, vt ter Pontifici maximo reconciliari ſtuduerit, id tamen, maiori ſupplicio quod meruerat, deſtinatus, perficere non potuit: ſed maximo animi mœrore, & conſcientiæ cruciatu victus interijt. Et illius etiam qui nullo diuino motus timore teſtamenta & vltimas tot ſanctorum hominum voluntates irritauerat, teſtamentum, priuſquam membra eius morte diriguiſſent, reſignatum & falſatum eſt: quinetiam progenies eius omnis & ſoboles iam penitus quaſi extincta eſt.

T*Homas Cromvvelius* primus huic Regi author & conſultor, vt ſanctæ Eccleſiæ authoritatem impugnaret; & ſe ſupremum Eccleſiæ caput conſtitueret, & tot ſacrilegia committeret, quum legis cuiuſdam condendæ inuentor & promotor fuiſſet, qua cautum fuit, vt quicunq; proditionis accuſaretur, nulla admiſſa excuſatione aut reſponſione condemnaretur, & necaretur: primus omnium fuit, qui huius legis rigore interfectus eſt, iuſſu eiuſdem Regis, cui conſultor extiterat.

POſt obitum eiuſdem Regis Henrici, *Eduardus Seamer*, *Somerſetanus Dux*, Regis Eduardi iſtius nominis ſexti Henrici filij nonemus regnique protector conſtitutus eſt: hic Miſſam & Religionem ab Henrico rege fortiter defenſam, aboleuit: hic omnium primus Zwinglianiſmum publicè introduxit, quem ſuperior Rex inter omnes hæreſes maximo odio proſequebatur. Dux iſte, quamuis regis iunioris auunculus eſſet, eumque & regnum gubernaret, ſcelerum tamen accuſatus, condemnatus & capite truncatus eſt.

SCOTIA.

I*Acobus Comes Moraius*, Iacobi eius nominis quinti Scotiæ regis filius nothus, qui non ſolùm in necem Henrici quondam regis conſilium dederat, ſed & hæreſes tutabatur, & rebellionem aduerſus reginam Mariam moliebatur, quam & ex regno fugauerat, in vrbe Lithco (quamuis quingentis equitibus ſtipatus & munitus eſſet) ſclopeto ipſo meridie in plateis traiectus, interiit: euaſit tamen facinoris eius author. Hinc liquet quàm

quàm ſit eius qui tyrannum interficit, ſucceſſus diuerſus ab eo, cuius auſu ſcelerato probus Princeps perimitur. Poltrotus enim, ille ſcilicet proditor, qui fortiſsimum regis ſui miniſtrum, illuſtriſsimum ducem Guiſianum ſclopeto confixit & interemit, quanquam tanta oportunitate id peregiſſet, vt effugeret: in eo tamen ſtupendum Dei iudicium emicuit, quòd is ipſus poſtero die in inimicorum manus incautus inciderit, à quibus captus, ſupplicio quod meruerat, eſt affectus.

I*Acobus Duglas* Comes Mortonus, in eodem Scotiæ regno, inſignis hæreſum defenſor, & Catholicorum perſequutor, tantæ potentiæ fuit vt iuniorem regem regnumque eius gubernaret. Is tamen ſummæ proditionis multis modis accuſatus eſt: præcipuè verò quod in necem patris moderni regis, quatuordecim elapſis annis commiſſam, conſenſiſſet. Item quòd regem iam regnantem in Angliam traducere pepigiſſet, ac ſcelerum horum conuictus, ab optimatibus regni morti adiudicatus, & Edenburgi ſecuri percuſſus eſt.

GALLIA.

C*Ondætes Princeps* ad hæreſum tuitionem arma ferens aduerſus Chriſtianiſsimum Galliarum regem, in ipſo iuuentutis flore, in campis cæſus, interijt.

G*Aſpar de Calligni* Galliæ Architalaſſus, poſtquam longa & aperta rebellione hæreſes tutatus eſſet, & plurima horrenda crudelitatis genera edidiſſet, regem tandem ad duriſſimas pacis conditiones compulit; tanta deinde pompa tantòque apparatu in regiam Pariſienſem inuectus, vt rex

Comes Ludouicus, Auriaci Principis frater, Geuſiacæ rebellionis author præcipuus, in regionibus Belgicis, quum amiſſo in campis Mokenſibus prælio, in caſulam quandam, vt ſe ſeruaret, confugiſſet, ea fortuito caſu accenſa, viuus combuſtus eſt.

Eodem in prælio itidem perijt frater eius *Henricus*, vt & paulo antè in Friſia frater tertius, *Adolphus*.

Dominus Lumeyus, Marchiæ Comitem ſe iactitans, reuera tamen *Auriaci* Principis carnifex, centenis aliquot Religioſorum, Presbyterorum, atque aliorum Catholicorum atroci morte iuſſu eius peremptis in Hollandia, Zelandia, aliiſque locis tandem ex moloſsi Anglicani, quem educarat, morſu, rabie & inſania correptus, Leodij vita defunctus eſt.

Princeps Auriacus, Belgicarum calamitatum maximus author, dum populum ſuprema rebellione, ad arma aduerſus Regem ſuum ſtimulando concitat, plurima ſacrilegia, homicidia, periuria, proditiones, & infinitas alias iniquitates perpetrauit, nec trium fratrum ſuorum, nec multorum millium ob eandem cauſam interfectorum, infelici obitu, nec duobus mortiferis, in eum ipſum antea intentatis conatibus, moueri aut conuerti potuit, ſed tanquam obduratus Pharao in iniquitate perſtitit. Et quum animi adeò vilis & abiecti in iniqua ſua cauſa eſſet, vt nunquam ſe aperto campo aduerſus hoſtes committere auderet, ſed perpetuò in ciuitatem aliquam munitam à periculo longè ſemotam & ſecuram ſe ſubduceret: tandem tamen etiam deprehenſus eſt, & meritorum ſuorum ſalarium recepit, ac diſperſis ſclopi ictu viſceribus, impijſsimam vitam finiuit.

Et quanquam conſtantiſsimus & ſtrenuiſsimus miles *Balthazar Gerardi*, qui eundem, vt Deo & Regi ſeruitium debitum præſtaret, interemit; non euaſerit: admirabilior tamen eo ipſo Diuina eſt prouidentia, & fama eius celebrior, quàm ſi vita incolumi effugiſſet: quoniam nullo doloris aut cruciatus ſigno edito, æquo animo & hilari patientia, tot tantaque horribilia, & exquiſita perpeſſus ſit tormenta, quanta vix vnquã alius quiſpiam ætate aliqua ſuperiori.

His plurimi magni nominis etiam addi poſſent, qui coactis variis caſtris, multiſ-

multiſque ſuorum millibus cæſis, nec in Gallijs, nec in Belgio, nec alia quauis in regione, victoria aliqua notabili potiti ſunt.

Potens verò illa antiqua & nobilis Germanorum natio, quæ bellicoſæ olim nomen obtinuit, & factorum gloria orbem compleuit, quantum concidit, & in bellicis rebus gloriæ perdidit? ab eo tempore, quo hæreſibus adhæſit, prorſus labefactata: econtra quanta florent potentia, diuitijs, & victoria, nationes illæ, quæ nunc temporis auitam Catholicam fidem aduerſus hæreticos & rebelles tutantur?

Si quis autem vel Princeps, vel Status hæreticus, inſolenter ſe nimium iactare audeat, velut in Apocalypſi mulier, quæ ſanguine ebria, dicebat, *Sedeo regina; & vidua nou ſum, & luctum non videbo. Apoca. 18.* Meminerint illi, poſt omnem ſecuritatem ſuam, repentina ſe clade tandem obruendos, & horrenda præcedentia exempla intueantur, quibus edocentur, quanta ruina, quamque infauſto exitu, propriæ tyrannidis inſtrumenta, adminiſtri & confœderati extincti ſint: quorum honor cum illis (ſi non & ante) interijt: honor autem & gloria eorum, quos iſti perſequuti ſunt, in cælis & terra perpetuò fulgebit.

At reuera omnis ea fallax voluptas (ſi tamen ſceleratum eſſe volupe eſt) quam hæretici ſibi per actus infames, crudelia & horribilia facinora tempore breuiſsimo pariunt, immodico timore, & periculo admixta eſt. Sciant enim oportet, æquitatem veritatemque excubare, vt iniquas eorum actiones patefaciant & vlciſcantur: id enim fallere non poteſt, vt quale cuiuſque rei initium eſt & progreſſus, exitu ipſo & fine pateat.

FINIS.